

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Kerepesi-út 25.
Fiókiadóhivatal: Museum-körút 18.

Főszerkesztő: **VÉSZI JÓZSEF.**
Felelős szerkesztő: **BRAUN SÁNDOR.**
Kiadja: **A SZERKESZTŐSÉG.**

Egész évre 14 kor., 1/2 évre 7 kor., 1/4 évre 3 kor.
50 fillér, egy hónapra 1 kor. 20 fillér.
Egyes szám Budapesten és a vidéken 4 fillér.

A kartellek.

Budapest, március 22.

(v.) Valahára! A magyar közkormányzat észre kezdi venni végre azokat az óriási mértékű kartell-üzelmeket, amelyeknek érdeklőzete már-már olyan módon fogdossa hatalmába a magyar fogyasztót, mint ravaszul kifeszített hálójával a keresztispók a gyantatlan arra röpülő legyet. Ma olvassuk s örömmel olvassuk, hogy a kereskedelemügyi miniszter a képviselőháznak egyjogtudós tagját megbizta egy kartell-törvény tervezetének elkészítésével. Hieronymi elődei tanulmányoztatták a dolgot s a tanulmányozók egyike, a tragikus véget ért Ráth Zoltán ki is adta vizsgálódásainak eredményét egy gazdag anyagú, szerföltött érdekes emlékiratban, amely a kartell-ügy minden vonatkozását a legnagyobb alaposággal tárgyalja. Az ember elképedve olvassa e tanulmányban, mekkora korlátlan szabadsággal és milyen elképzelhetetlenül nagy méretekben burjánoznak fel a magyar nép gazdasági életének amugy is sovány talajában a kartellek. Ötvennél több a kartell a magyar-ország közös fogyasztási területen; legkevésbébbjük éri be azzal a menthető, bizonyos korlátok közt talán üdvös feladattal, amely a termelés szabályozásában áll. Hiszen ha a kartellek csakis arra szolgálnának, hogy a termelők ne vigyének a piacra több árut, mint amennyi a piac felvevőképességének megfelel, hát ez még hagyján volna; noha ki kell mondanunk, hogy még ezek a legtisztességesebb kartellek is károsítják a fogyasztó közönséget, amelynek határozott érdeke, hogy bizonyos határig igenis legyen tultermelés, mert a bőséges kínálat ársüllyedést okoz s a fogyasztó ilyen uton jut hozzá az olcsóbb portékához. Ámde a kartellek legtöbbje nem termelési kartell, vagy legalább nem egyedül az, hanem jobbra ár-kartell, sőt olyikuk határozottan kizsákmányolási kartell. A gyárosok összeállnak, megállapodnak, hogy áruikat egy előre meghatározott, vagy időről-időre kö-

zös egyetértéssel módosítandó, persze busás termelési hasznót biztosító áron alul nem bocsájtják a forgalomba. Ami azt jelenti, hogy az illető áru nem a maga becsületes értékén s természetesen árán jut forgalomba, hanem olyan áron, amely a fogyasztót megsarcolja s a termelőt aránytalanul gazdagítja. Jóformán ki lehet mondani, hogy amit eszünk és iszunk, amire háztartásainkban és műhelyeinkben szükségünk van, amit magunkon viselünk: szóval, az egyetemes szükséglet cikkei egytől-egyig kartell-árúk — elannyira, hogy mágnás és koldus, férfi és nő ebben az országban mindent, de mindent drágábban kénytelen megfizetni, mint amennyit a fogyasztotta cikkek megérnek.

Igazságtalanok volnának, ha azt állítanók, hogy a fogyasztó csak Magyarországon van ilyen módon a termelésnek kiszolgáltatva. A nyugati iparállamokban a kartellek éppen ilyen könyörtelenek, csak hogy még hatalmasabbak és még számosabbak. Sőt az európai kartell-visszaélések, még a legvéresebbjük is, ártatlan gyerekek játékok a nagy amerikai trustokhoz képest, amelyek a kizsákmányolási szervezetek legóriásabbjai ugy kapzsiság, mint méretek dolgában. És mégis sehol sem sürgősebb a kartell-ügy szabályozása, mint minálunk. Mert egyedül a mi hazánk az az ország, ahol a kartell nemcsak a fogyasztó károsítását, hanem egyszersmind a belföldi gazdasági erőnek idegen termelők javára való kifosztását jelenti. A mi iparunk ugyanis gyenge és léhagos, termelése az ország szükségletének csak csekély részét tudja kielégíteni. A magyar iparos tehát, ha akarna, se tudna a velünk egy vámtérületen élő osztrák nagyipar kísértésének ellentánni. Ha az osztrák gyárosok kartellbe hívják a magyarokat, emezek még csak nem istétovázhatnak: bele kell menniök, akarva nem akarva, mert máskülönben — amire volt példa elég — az osztrák vetélytársak mégis csak kartellbe állnak egymás közt s a magyar piacon leverik az árakat mindaddig, amíg amugy is töke-

szegény magyar gyárosaink vagy tönkre nem mennek, vagy be nem adják derekukat. A vége pedig mindig az, hogy a magyar gyárak is bevonulnak a kartellbe s akkor a megdrágult magyarországi fogyasztás pénzügyi eredménye abban a túlnyomó részben jut osztrák zsebekbe, amely túlnyomó részben fedezi az osztrák nagyipar a magyar közönség szükségleteit.

Lehet-e az állam törvényhozásának hatékonyan belenyulnia a kartell-ügyekbe, még nyílt kérdés. A tudomány azt mondja, hogy lehet, de elismeri a feladatnak szinte leküzdhetetlen nehézségeit. A gyakorlati tapasztalás pedig semmit sem mond, mert amit a külföldi törvényhozások e téren eddig alkotnak, alig több tapogatózó kísérletezésnél, amely legtöbb helyütt meddő maradt. A tudományos elmélet szerint állami kartell-hivatalt kellene szervezni, amely nyilvántartaná és ellenőrizné a kartelleket s ott, ahol a közérdek szempontjából türhetetlen drágítás mutatkozik, rengeteg pénzüntetésekkel sujtának a kizsákmányolókat. A papiroson ez a formula elég jól fest. De a gyakorlatban a dolog tele van bibével. A bibék legnagyobbja az, hogy szinte lehetetlen megállapítani, mely határig türhető s mely határon túl üldözendő a kartell-szerű drágítás. Másik baj az, hogy ropant nehézséggel jár az ilyen összebeszélések ellenőrzése. A harmadik baj pedig abban van, hogy hacsak írott malaszt nem akar a szabályozás maradni, az állami beavatkozás olyan állandóságra és akkora szigorra kénytelen fokozódni, amely ha egyébel nem, hát tartós szekaturaival bizonyos mértékig csorbítja a forgalom szabadságát s a termelők egyéni szabadságát is. Mindezt kétféle módon lehetne orvosolni, ámde ez a két orvoslási mód is csak a papiroson fest jól. Az egyik az volna, amit Angliában s talán Németországban is bizonyos eredménnyel próbáltak, hogy a fogyasztók a kartellszerű drágítások ellen termelési szövetkezetek életbehívásával védekeznek. Teszem: ha

TÁRCA

A hadnagy temetése.

(Egy katonatiszt följegyzése.)

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irta: **Krúdy Gyula.**

Nemrégem Budán jártam, a farkasréti temető körül. Amint kocsim elhaladt a temető mellett, a kőfalon busan integettek át az egyszerű katonasírok. A nagy fák romantikusan borultak rá a puritán sírkészletekre. Olyan ez a temető, egyszerűségével, tiszta rendességével, mint vasárnap délelőtt a kaszárnya, a halott katonák kaszárnyája. S míg a kocsik kerekkel egyhanguan kelepelve gurultak lefelé a lejtős uton, emlékezetemben feltámadt egy régi temetés képe. Egyszer, fiatal koromban már itt jártam s egy hadnagy bajtársunkat temették el... A hadnagyot Rikárdnak hívták, de e hősi név mögött egy gyermekkedvű, szelid és jó fiatalember rejtőzött. Eppen a fiatal katonatisztnek között akadtak romlatlan lelkű, jó fiúk, mert a katonai élet bizonyos tekintetben hasonló a barátok klástromi életéhez. A kaszárnyák asszonytalan magányában a férfielek gyakran éppen úgy megtartja himporát, mint a szigorú zárdák csendességében.

... Es egy éjjel szolgám riadtan felköltött, hogy a szomszéd pavilonban Rikárd hadnagy szívenlőtte magát. Izgatott lótas-futás hallatszott az udvar felől s az őrnagyunk roszegő hangon szitkozódott a sötétben. Gyorsan magamra kaptam köpenyemet és átsiettem az udvaron. Loes-

pocsoz koratavaszi éjjel volt. Az istállók felől élesen hangzott a kapitányunk új kancájának nyihogása. Nettenetes dög volt ez az új kancsa. Mintha az ördög szorult volna belé. Mindennap megrugott vagy megharapott egy huszárt. Egy pár ostort szétszakgat a bőrn Livien kapitány, amíg belovagolja a pokoli fajzatot.

A huszárok akkorára már levették a véres ágyról Rikárd hadnagyot. Nem volt benne egy csepp élet sem. Szőke, iskolásleányos szelidséggel fésült haja csapzottan hullott homlokába és sima arca valamely vad mosolyba torzult. Ah, ő volna a szelid jó fiú, aki egy leány különös kedvességével mosolygott mindenkire?

Néhány tiszt, félig öltözött, cigarettázott a folyosón, az inspektoros tiszt kardját esörgetve, izgatottan dirigálta a huszárokat:

— Vigyázz a hadnagy ur fejére, te kutya! — hallatszott haragos kiáltása, mikor az ügyetlen legény az asztal sarkához ütötte a halott fejét.

— Ostoba gyerek! — mormogta kesernyésen Saphier főhadnagy, az ezred legszébb tisztje, aki nagy nőhódító hírében állott. — Urak, nem mennénk át a Rózsikához egy pohár borra?

A Rózsika tulajdonképpen egy igen komisz koremsa volt szemben a huszárlaktanyával. Se bora, se szép leánya, a keserves katonahumor nevezte el a vén csárdásné Rózsikának, tán mert annyi ránc volt az arcán. Másrok bizony eszébe se jutott volna a tiszt uraknak Rózsikát meglátogatni, csak ilyen keserves időben... A kis különös zomba hamar megtelt füsttel, konyakszaggal, később homlokát törölgetve lépett be az őrnagy:

— Két levelet hagyott az asztalán. Az

egyik az ezredesnek szól, a másik valami miss Leonának...

— Mérgesen, gyűlölköve nézett végig az öreg őrnagy a tisztöken. Mintha bizony éppen úgy nem tudta volna ő is, hogy ki az a miss Leona.

— A szüleinek egy sort sem ir. Hogy fog busulni szegény öreg asszony! — mormogta később az őrnagy és még szigorubbán nézett a fiatalabb tisztekre.

Dohogva hajtott fel pár pohár bort, aztán fogain át szűrve a szót, fenyegetőleg folytatta:

— Jól tesztek az urak, ha el nem hagyják lakásukat holnapig... Holnap valószínűleg az ezredparancs intézkedik a további teendőkről.

Szóltalanul, szomorúan mentünk vissza a kaszárnyába. Nem is csudálkozott egyikünk se a másrok vidám őrnagyunk ridegségén. Katonáké-nál ez így szokott lenni. Most majd jön a kaszárnyáristom a fiatal tisztekre... Mintha bizony mi volnánk az oka, hogy miss Leona családja, rossz leány volt, hogy miss Leona az orfeum legszébb művésznője volt... S tán másnak is, nemcsak nekem, megosondult félében egy bolondos angol melódia azon az éjszakán, midőn dideregve hideg kaszárnyai ágyába bujt... Az a melódia, amelyet miss Leona énekelt szokott.

Vajjon eljön-e miss Leona onnan a villanyvilágos paloták felől, ahová a kaszárnyából gyors fiakkereken szokunk bevágnatni esténkint, hogy csupán a hajnal pirkadására térjünk vissza a város végére? Vajjon eljön-e miss Leona? Lesz-e bátorsága szembenézni a halállal, amely miatta történt?

Eljött. Eleinte észre sem vettük vörösbarnos, kis fiakkerét a hosszú kocsiorsóban, amely a kaszárnya felől a temető felé hajtott. A szakasz

tulságosan drágul a sör, a cukor, a vas, akkor a fogyasztók százezrei összehordják garasait, kamely és hitelüket egy termelőszövetkezetbe, amely sör-, cukor-, vasgyárakat állít fel, amely gyárak szerény polgári haszonra dolgoznak s terményeiket mélyen a kartell-áron alul hozzák forgalomba. Ámde a védekezés e nemehéz három olyan dolog kell, ami nálunk hiányzik: társadalmi egység, társadalmi energia és társadalmi jólét. Olyan garassal, ami nincs, és olyan energiával, amely szintén nincs, ilyen nagyszabású védelmi rendszert nem tud megszervezni és fenntartani az az egységes társadalom, amely éppenséggel nincs. Maradna tehát a másik módzat, de ez már egyenesen szociálfordalmi gondolat, sőt maga a szociálfordalomnak tulajdonképp való alapfogaloma. A védekezésnek ez a módja ugyanis a termelés államosítása volna, ami a tőkének társadalmosítását jelentené. Ámde ez az orvoslás a mai állami és társadalmi szervezetnek a maga lételeiben való teljes felforgatását feltételezi. Erről tehát ma még és jó sokáig nem igen lehet beszélni. Csak rámutatni akarunk arra, hogy a tőkének a kartellekben való önző célú tömörülése — a polarizáció törvényénél fogva — a szociálfordalom alapfogalatának érlelődését bizonyos fokig mindenesetre siettetí.

Gyökeres védelmét a minden oldalról sarcolt és tépázott fogyasztónak nem várjuk tehát sem Hieronymi intézkedésétől, sem a Mandel Palra bizott törvénytervezettől. De jól esik látnunk, hogy az államkormányzat figyelmét ez a kérdés nem kerülte el. Elvégre is ahány ember a magyar földön él, a kartell-ügy valamennyinek életbevágó érdekeit érinti. Demokratikus gondolat tehát a kartellszabályozás gondolata. Sőt az egyetlen igazi demokrácia gondolata; mert a mi modern világunkban a gazdasági érdekek harcterén fog a demokrácia és a reakció közt a kocka eldőlni.

ORSZÁGGYÜLÉS

Budapest, március 22.

A képviselőház kietlen, esondos és unalmas. A piknik után fáradtan és álmosan lézengenek az emberek a folyosókon s alig néhány képviselő van az ülésteremben, amikor harmadik olvasásban is meg kell szavazni a véderővizitórúmról és az 1904. évi újoncokról szóló javaslatot.

A szavazáson hamarosan tulesik a Ház s aztán megindul a vita az 1903-as költségvetés fölött. Neményi Ambrus előadása után Barta Ödön

szól elsőnek a tárgyhöz, aztán Sággy Gyula, majd Csernoch János beszél feltűnő röviden. Batthyány Tivadar az államvasuti tisztviselők fizetésének rendezését sürgeti s szemrehányást tesz a kereskedelmi miniszternek, hogy a fizetésrendezést halogtatja. A szemrehányásra Lukács pénzügyminiszter felelt s az államvasuti alkalmazottak fizetésrendezésének késését a rövid idővel és a minisztériumban főlhalmozott nagy munkával mentegette. Egyébként kijelentette, hogy az államvasuti tisztviselők fizetésének rendezése benne van az 1904-iki költségvetésben. A városi tisztviselők fizetésrendezéséről is nyilatkozott a miniszter s azt mondta, hogy ez olyan nagy mértékben terhelne meg az államháztartást, hogy a fizetésrendezést későbbre kellett halasztani.

Utóljára még Nessi Pál indítványozta, hogy a pénzügyi bizottság jelentését is tüzzék napirendre, amit a Ház el is fogadott.

A képviselőház ülése március 22-én.

— Kezdete délelőtt 10 $\frac{1}{2}$ órakor. —

Elnök: Perczel Dezső.

A kormány részéről jelen vannak: Gróf Tisza István, Lukács László, Nyíri Sándor.

Elnök: Megnyitja az ülést, hitelesíteti a jegyzőkönyvet s bemutatja a földművelésügyi miniszter jelentését a kincstár és gróf Karácsonyi Jenő között létrejött egyezségről.

Az üljönlétszámáról és a megajánlásról szóló törvényjavaslatokat a Ház harmadik olvasásban is megszavazza s a jegyzőkönyv idevágó részét nyomban hitelesíti.

(Az 1903. évi költségvetés.)

Neményi Ambrus előadó: Utal arra, hogy ez a törvényalkotás pártatlanul álló különlegesség. 1904. év márciusában kerül a képviselőház napirendjére az 1903. évi budget. (Mozgás a bal- és a szélsőbaloldalon.)

Egy Béla: Ki az oka?

Polcsner Jenő: Ne mondjanak le a nemzeti követelményekről, akkor nem lesz így.

Nessi Pál: Mi tárgyalni akartuk a költségvetést!

Polcsner Jenő: Legyenek magyarok, ne svaregekbeik.

Neményi Ambrus előadó: A kormány kétféle felelősséget vet magára, amikor törvényes hatalmazás nélkül is teljesítette az állami kiadásokat és elogadta a bevételeket: közjogi és politikai felelősséget és számviteli felelősséget. Az első alól a törvényhozás felmentette a kormányt, amikor az indemintást megszavazta, s számszerű felmentés pedig abban lesz, hogyha a képviselőház a törvényjavaslat megszavazásával az 1903. évi zárszámadásoknak törvényes alapot ad. Kiemeli, hogy a pénzügyi bizottság jelentésében a *kválly udvartartás* költségeinek 11,300,000 koronában való megállapítását ajánlotta; mivel azonban időközben nem jött létre az erre vonatkozó törvény, igen természetese, hogy az a javaslat eiesik és a civillista a régi 9,300,000 koronával fog szerepelni a tavalyi budgetben.

Polcsner Jenő: Le kell állítani!

Nessi Pál: Töröljük egészen!

Neményi Ambrus előadó kéri a Házat, hogy a pénzügyi bizottságnak elvi jelentőségű határozatokat tartalmazó jelentését is tárgyalja a költségvetés össze-

állításának szempontjából. (Helyeslés jobbról.) Elfogadásra ajánlja a törvényjavaslatot.

Barta Ödön felhossa, hogy a pénzügyi bizottság általános jelentését a képviselőház elmulasztotta tárgyalni, tehát e jelentés felől határozatot hozni nem lehet. Kérdi a pénzügyi kormánytól, mi van a készízetések felvetelével. A pénzügyi bizottság jelentésében a kormány kötelezettséget vállalt, hogy a készízetések elbaltázására semmi ok sem fogadható el; sőt az határidőhöz volt köve s a kormány mégsem állott elő a törvényjavaslatl, noha azt egy übesen letárgyalták volna. Kínátlát erre az alkalmat a kormánynek a katonai javaslatok tárgyalása alatt, de a kormány a kötelező ígért dacára sem volt erre hajlandó. Tudvalevő, hogy készízetéseink felvétele közzelről érdeklí Ausztria szobét, de a mienkét is, mert amíg nincs rendezett valutánk, a külföldi hitelt nem tudjuk megfelelően igénybe venni s így ki vagyunk szolgálatva Ausztria kapisságának. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Szégyenletes dolog hogy az Auszriával való kapcsolatban kénytelenek vagyunk egy magas kamattalbal megterhelni kölcsönt tűrni; kimutatta, hogy az államvasutisársaság némely vonalainak megváltásából felvett kölcsön felmondható és visszafizethető. Ehhez nem kell hosszas készüldés.

Lukács László pénzügyminiszter: Csak egy törvény!

Barta Ödön: A pénzügyminiszter törvényes felhatalmazás nélkül felhasználta az államháztartásnak ezer milliójt, hát az arra szükséges nem egészen ötmilliót is felhasználhatta volna, nem is kell ahhoz törvény, hogy a kölcsönt visszafizesse az állam s egy ilyen terhes kötelezettségtől szabadulhatott volna. Ez a költségvetési törvényjavaslat nem áll példa nélküli a magyar törvényalkotások terén; ugyanaz történt az 1868: XXVIII. t.-cikkkel is. A kormány könnyű módját eszelte ki a felmentés megszerzésének: nem kell hozzá egyéb, mint egy olyan javaslat forszirozása, amely nagy ellenállásra készteti az ellenzéköt, így az ország költségvetés nélkül marad s a kormány törvényes felhatalmazást ker utólag, tehát az előzetes bírálatól és ellenőrzéstől megszabadul. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Tiltakozik az ellen, hogy a kormány nem tartotta magát az 1868. évi költségvetési törvényhez, sem alkotmányozunknak ama szerkaltatos intézkedéséhez, hogy a törvényhozás által meg nem szavazott adókat nem szabad felhasználni. (Zajos helyeslés a szélsőbaloldalon.) Egyenesen sértő a mi alkotmány-jogunk szempontjából, hogy a kormány fölyösztotta a delegációk által megállapított, de az országgyűlés által nem is tárgyalvt és a költségvetésbe nem is állított járulékokat, amelyeknek nagyságáról csak a zárszámadásokból lehet majd meggyőződni. (Zajos helyeslés a szélsőbaloldalon.) Ismereti a költségvetésben mutatkozó eltéréseket, majd azt fejtegeti, hogy a közös vánterület alapján odajutottunk a fejlődésben hogy 93 iparvállalat, amelyeknek részvényitőkéje 148 millió korona volt, tavaly egyáltalán nem fizeltek osztalékot. Szóva teszi a *feltemaradt tisztviselők fizetésrendezését*. Hejyesnek tartja, hogy a közigazgatási tisztviselők fizetése is megfelelően emeltesék, de az államtisztviselők fizetésemeléséről szóló törvényjavaslatban igen nagyok a hézagok. Nem tartja bírának, hogyha a járási tisztviselők, a vármegyei főügyész, az arvaszéki ülnök, az arvaszéki elnök, az alsipán stb. ugy osztanak be mint ahogy a közigazgatási tisztviselők fizetésének rendezéséről szóló törvényjavaslat tervezi; de az hiba, ha nem ehhoz fogja azután idomítani a kormány az állami tisztviselők fizetésének rendezéséről szóló törvényjavaslatot. Meri ha nem, akkor nem az történt meg, amit a minisztereink kiáltásba helyezel, hogy t. i. igyekeznek valahogy összeszerelni az eszközöket, hogy a vármegyei tisztviselőknek is adasson valamit és azoknak a fizetését is rendezze, legalább addig a nivóig, amelyben az állami tisztviselők fizetését

huszár esendes tempóban lépkedett a koporsó után, a koszorú szalagjait libegtette a szél és az utón kíváncsi emberek nézték a bus temetést.

Odakünn a temetőben aztán elmaradtak a koscsik és egy vén tábornok, a Rikárd nagybátyja, karonfogva vezetett egy megtört, hófehér hajú asszonyt, a Rikárd édesanyját. Viték a koporsót a felhőbe borult tavaszi ég alatt és a bus temetői hangulat átjárta a szíveket.

Az öreg tábornok kopottas, molnárkék kabátján halványan csillogtak a megfakult gombok. Látszott, hogy nagyon hosszú idő óta nem vette már magára az öreg ur a régi egyenruhát. Vörösszalagos nadrágról eltűntek azok a bizonyos szabályszerű tábornoki ráncok. Eppen olyan esőszerű, feszes volt e nadrág, mint egy vén hivatalnok nadrágra. És a tábornok öreg arca, amelyen a meghatottság néma sápadtsága ült, nem hasonlított-e egy vén komondor pofájához? Egy szörös, megöszült vén komondoréhoz, amelynek fogai kihullottak. . . .

Az öregasszony milyen volt? Eppen olyan, mint minden öreg édesanya az egyetlen fia temetésén. Lehet-e jelzőt találni az édesanya fájdalomára? Fehérbőbb haját, feketébb ruhát, bánatosabb arcot azóta sem láttam. Vagy talán csak a temető fehérítette oly igen nagyon ezt a haját?

Viték a koporsót a tavaszi ég alatt, amelyre a szürke felhők ugy ráfeküdtenek, mint a bánat itt a földjárók szívére. Tán ha kiderülne egy pillanatra, tán ha továbbmozdulnának a lusta felhők, — tán idelenn is megkönyebbülnének a szívek. De a nap elbujdosott. . . .

Es mikor már a megöszött sirhoz ért a koporsó, a tisztok barnaköpenyeges csoportján át két idegen hölgy lépett előre. Két utcai ruhás,

divatos kalapoc leány: miss Leona és a barátinője.

Egy pillanatra mintha a koporsó is megállt volna haladásában e rendkívüli látványra. Mit keres itt e két idegen leány? — kérdezte minden arc és haragosan váit minden tekintet, bár mindnyájan tudtuk, hogy miss Leonának el kell jönnie.

Pedig tündöklő szép volt miss Leona. Talán még soha olyan szép nem volt, mint ebben a percben. Aranybarna haja a selyem légységával simul kis kalapja alá és különösen fehér arca tündöklött, mintha valami láthatatlan fény sugar ragyogná be. Kék szemére bánatos borongás terítette fátylát és magas homlokán mintha valami gyenge, finom árnyék lebegne. Ab, szép volt e leány, olyan szép, amilyennek senki sem látta még őt az orfeumok deszkáin szelős toaletten, muzsikahangoknál. Kis lába gyenge nyomokat hagyott az agyagos földben. Hogyha a halott fölébredne, millió emberi nyom közül is megismerné annak a kis lábának a nyomát, amely az ő koporsója után haladt.

Es haladt, haladt a koporsó után. Hiába szöktek szigorú ráncokba az arccok körülötte, hiába morgott az öregny neveletlen durvasággal értelmetlen szavakat, a két idegen leány a koporsó után lépett és már ott haladtak egy sorban a komondorképu öreg tábornokkal és a fájdalmas édesanyval.

A molnárkék-kabátos katoná megrökönyödve mérte végig a két idegen leányt. Meghökkenve állott meg egy pillanatra. Ez édesanya is felvette szemét és bánatba merült bus szemén a harag villáma cikázott keresztül. Mintha felkiáltani akart volna, mintha sikoltani akart volna,

Görösen kapaszkodott az öreg tábornok karjába és a koporsót ebben a pillanatban letették a nyitott sír mellé.

A sír mögött, kereszték mögé rejtözve állott a cigánybunda. Amint a koporsót letették, a cigányok muzsikálni kezdtek. Egy bolondos, vig angol melódia hangjai hangzottak fel a sírkereszték mögöl. . . .

Egy pillanattal megdöbbenve állott meg mindenki. A szép Saphier főhadnagy, mellettem állott éppen, elspádvya mormogta:

— Alávalóság!

A melódia pedig szállt, szállt a temetőben. Az idegen leány pedig mereven állott a koporsó mögött. Aztán egyszerre zokogásba fuló hangon énskelni kezdett és térdre roskadva ráborult a koporsóra. De még akkor is dalolt és zokogott, hogy szarvasteste megrökönydött a fájdalomtól. A melódia szállt. . . .

Önkéntelenül Saphier főhadnagy pillantottam. A szép katoná arcán két nagy könnyesepp szivárgott végig. . . .

De még a huszárok is sirtak hátul a székaszban.

Később, midőn a fiakkerek egyhangy kelepelésel futtak a lejtos uton hazafelé, odalenn kibontakozott a város, tavaszi ködbe borult házival. És önkéntelenül arra gondoltam, vajjon odalenn az a kékattilás, szelid jó fia a koporsó födele alatt hallotta-e a bohókás melódiát, amit fölötté oly szomorúan énekeltek. S az öreg asszony és a vén tábornok mért túrték a hegedűsöt s a varieténálé a nyitott sír szelén? A vacsoránál aztán kitűdött, hogy mért. Leonához írt utolsó leveleiben az a szegény fiu így kívánta. Ez volt a végrendelete. . . .

rendes, hanem egy lépéssel mindjárt előbbre is ment. Ezt ki kell igazítani. (Igaz! Ugy van a szélsőbaloldalon.) A kormány nem nyilatkozik, pedig az alatt a hosszú idő alatt, amíg a munkátlanok korszakát élte, ráért volna e kérdéssel behatóan foglalkozni.

Lehetetlen, hogy a legalább három évig jegyzősködő, azután albirásködő és azután törvényesbíró bíróvá kinevezett törvényesbíró bíró vagy járásbíró ugyanabban a rangsorban legyen, mint az akadémiáról most kikerült leállamiságzó, vagy talán még le sem államiságzó, de máris megválasztott szolgabíró. (Ugy van a szélsőbaloldalon.) Nem lehet az sem, hogy a vármegyei tisztifőgyűlés, például aki jogi szakértője a vármegyének és igen előkelő állást tölt be egy vármegyének területén, magasabb rangokban legyen, mint az ugyanazon vármegyében székhelyéről bíró, de három vármegye területén hatáskörrel bíró szintén legalább is olyan felelősségteljes és fontos állásban lévő vezelő királyi ügyész. A bírói létszám bizonyos kontingenciák szerint osztott be a magasabb osztályokba; mi fog történni a beosztás tekintetében azokkal, akiknek az ideiglenes törvény alapján a pótlékok kiadták, amit egyébként jól téli a kormány? Lejt volna ideje a kormányának a régi javaslat átdolgozására és előterjesztésére. Végül foglalkozni a jelölőterhek konverziójának és a jelölőközfősök bélyeg- és illetékmentességének kérdésével. A törvényjavaslatot nem szavazza meg. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Sághy Gyula: A kormány programjával nem foglalkozhatik, mert az ismeretlen. A törvényjavaslatból kitérni, hogy a kormány nagyon lazán értelmezi közigazgatás Ausztriával szemben. Hibáztatja, hogy a költségvetésből törül a kormány olyan emberbaráti előkora szolgáló tételeket, amelyeket a Széll-kormány állított be, ellenben a civilista emelését erőszakolja. Ezt ő és elvárta mindaddig nem fogják megszárazni, míg nem lesz magyar udvartartás. A közvéleményben híre terjedt, hogy a felelőt civilista a kormány már ki is utáványozta valamely címen. Ha ez nem való, miért nem nyugtatja meg a kormány a közvéleményt? A legnagyobb bizalmatlansággal van eitelve a mostani kormány iránt s nem szavazza meg a törvényjavaslatot, amely egyúttal felmentés is számára. (Helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.)

Elnök: Az ülést öt percre felfüggeszti.

(Szünet után.)

Osernoch János szerint ezt a költségvetési törvényjavaslatot három kormány programjának szempontjából kell megírni, mert a Széll-kormány nyújtotta be, de az utána következő két kabinet magáévá tette. A néppárt mind a három kormány iránt bizalmatlan volt s így természetes, hogy nem szavazza meg a törvényjavaslatot. A felelőséget az ex-lexert a néppárt nem vállalja el. Aggodalommal látja, hogy milyen nagy terheket vállal el a kormány; a tisztviselők fizetésemelése elől többé kitérni nem lehet, de abból meg fog indulni a lavina s az államháztartás nem fogja megírni a terheket.

Hock János: Kevesebb katonát!

Osernoch János: Nincs semmi remény arra, hogy a kormány hozzá fog látni a fogyasztási adók igazságos revíziójához. (Ugy van! Ugy van! a néppárton.)

Gróf Batthyány Tivadar: Elismeri, hogy az államháztartás viszonyai a legnagyobb mérvű takarósságot követelik, de az államnak a kis egzisztenciákról, legyenek azok állami, városi, vagy magán tisztviselők gondoskodnia kell. Az államvasuti tisztviselők jócskán panaszkodnak, hogy őket a kormány hátréba sorozta s egy kis előléptetéssel el akarja őket útni jogos követeléseiktől. Az állami tisztviselők fizetésrendezésével együtt, vagy közvetlenül azután napirendre kellett volna tűzni az államvasuti tisztviselők, az utazók és különösen a szolgák fizetésének ügyét. Kéres jóakarattal és előrelátással meg kellett volna előzni a mozgalmat és a tömeges igaztatlanságot is meg lehetett volna őket kímélni. Amilyen rokonszenves, éppen olyan jószág volt ez a mozgalm. Ezek a tisztviselők és alkalmazottak sokszor 24 órán túl vannak szolgálatban szakadatlanul. Meg kell alkotni szolgálati pragmatikáikat, de abban jogokat is biztosítani kell. (Helyeslés a baloldalon.) Helyesli a közigazgatási tisztviselő fizetésének rendezését is, de tekintettel kell lenni arra a nagy szempontokra, hogy senkit se helyezünk hátréba más ágazatok javára. Csúskenteni kell a szolgálati költségeket egyszerűsíteni a szolgálatot s a megtagadásokat is gyümölcsözővé kell tenni. (Helyeslés balfelől.) Szóval teszi az elviselhetetlen viszabályozási járulékokat, amely a mezőgazdasággal foglalkozó néposztályt kegyetlenül sújtja. E tekintetben is a progresszivitás elvét kell érvényesíteni a segélyezésben, s a beruházási költségek felosztásakor elérkezett az ideje az orvosságnak. Kéri a kormányt, hogy a gazdasági események nyugdíjra: ére legyen gondja, s egyáltalán kísérje figyelemmel a nyugdíj-intézményeket, mert lehetetlen állapot az, hogy a Közti Villamos Vasutársaság fennállásának 40-50. évében kezdjen nyugdíjintézetet állítani ezer meg ezer alkalmazottnak. Nem szavazza meg a költségvetést. (Helyeslés a baloldalon.)

Lukács László pénzügyminiszter nem tartja helyén valónak a kereskedelmi miniszterrel szemben azt a vádat, hogy nem gondoskodott az államvasuti tisztviselők fizetésrendezéséről; a rendelkezésre álló rövid idő alatt ez teljességgel lehetetlen volt, de viszont nagy elismerést érdemel azért, hogy rendkívüli előléptetésben részesítette az államvasuti tisztviselőket és alkalmazottakat. Azt hitte, hogy a kormányban az a jóakarata némi türelmele fogja bírni a nyugtalanok urakat, de sajnos, nem így történt. A kormány szakadatlanul dolgozott ezen a kérdésszel és már a kereskedelmi minisztérium 1904. évi költségvetésébe be is van illesztve az államvasuti tisztviselők fizetésrendezéséből származó nagyobb költség. Most már

csak le kell tárgyalni a költségvetést és az államvasuti tisztviselők kivánsága teljesedni fog. (Helyeslés jobboldalon.) Helyesli az adminisztráció egyszerűsítésének eszméjét s a kormány foglalkozik is ezzel a kérdéssel; nehéz a dolog, mert a közönségben van a hiba; nem elégszik meg az alsóbbfokú határozatokkal, hanem beadványokkal árasztja el a kormány tagjait, egyik-másik képviselő is segédkezet nyújt erre.

Barta Ödönnek azt válaszolja, hogy ezáltal nem volt igazságos. A kormány a készletek felvételére abban a biztos reményben vállalt kötelezettséget, hogy időközben a szükséges törvényes előléptések meg fognak valósulni s az idevágó törvényjavaslatok is törvényerőre fognak emelkedni. Három törvényjavaslat van e részben a képviselőház előtt.

Barta Ödön: Miért nem tárgyaljuk? Mi sürgetjük! (Zaj a bal- és a szélsőbaloldalon.)

Lukács László pénzügyminiszter: Ezek nélkül beszélni se lehet a készletek felvételéről.

Báró Kaas Ivor: Ujjon kellett!

Lukács László pénzügyminiszter: Elállottunk a létszámemeléstől is...

Barta Ödön: Mikor?

Lukács László pénzügyminiszter:... de az obstrukció nem szűnt meg, sőt a rendes létszám megszavazása sem sikerült a rendes időben. Ami az osztrák államvasutak államosítások elvált államosítások illóit, a konverzióra minden előmunkálat végre van hajtva. Nem érheti szemrehányás a kormányt azért, mert folyósította a delegációk által megállapított költségeket a törvényhozás megszavazása nélkül, mert nincs kormány, amely a hadsereg existenciájának megtámasztásáért a felelőséget elvállalja. (Helyeslés jobboldalon.) A közös vámtérlet ellen nem bizonyít semmit, hogy egész sora az iparvállalatoknak tavaly nem fizetett osztrákot, mert ez nem elszigetelt jelenség, hanem a vállalatok sokkal fejlettebb iparral díszítő államokban is ráakadhatunk erre; a föld-birtok tulságos eladósodása sem a közös vámtérlet fenntartása ellen szól. Az utolsó két esztendő alatt nemhogy osztrákot volna, de növekedett a nemzeti vagyon.

Lovassy Márton: Erre nem tud statisztikai adatot mutatni a miniszter ur!

Lukács László pénzügyminiszter: Dehogyan nem! Kifogásolta Barta, hogy a vármegyei tisztviselők részére a törvényjavaslat olyan beosztást állapít meg, amely nagyobb előnyöket biztosít nekik, mint aminkben az állami tisztviselők részesülnek, abban a javaslatban, amelyet annak idején benyújtott a kormány. A pénzügyi bizottságban a kormány hangsúlyozta, hogy a javaslat nem előzta a státus-rendezést, vagyis nem akarja ebben a javaslatban mestersegesen szaporítani a létszámot a magasabbban dotált osztályokban. Hanem az 1898. évi beosztást fogadta el kiindulási pontul. A státus-rendezés későbbi feladat lesz. Egyelőre jelzi, hogy általában az állami tisztviselők státus-rendezése újabb megterhelést jelent s abba a kormány nem mehet bele.

Barta Ödön: A Széll-éle javaslatban benne volt! Azzal mi lesz? Visszavonja?

Lukács László pénzügyminiszter: Az összes javaslatok letárgyalása után fog eldőlni, hogy mi lesz.

Barta Ödön: Az nem lehet; olyan nincs, hogy előbb letárgyaljuk a többit s aztán tudjuk meg, hogy mi lesz ezzel a javaslattal! (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Lukács László pénzügyminiszter: A kisbirtokosok teherkönyvitésének egyetlen módja a társadalmi ut, ami pedig az osztrák államosítás konverzióját illeti, az tisztán pénzügyi kérdés. A kormány némely tételeit törli a költségvetésből, amelyek az idő előrehaladottsága miatt amugy sem lehetnek felhasználhatók; ebből kormányzati irányváltást kimutatni képtelenség. A felelőt civilistát a kormány nem utáványozta ki, a költségvetésbe azért van felvéve az a tétel, mert a megfelelő törvényjavaslat a képviselőház előtt fekszik és számítani kellett azval a lehetőséggel, hogy a javaslat időközben törvényerőre emelkedik. Ami a pénzügyi bizottság jelentését illeti, a kormány az azokban lefektetett elvi jelentőségű határozatokat figyelembe fogja részesíteni. ha a Ház nem is tárgyalja a jelentést. Előzárásra ajánlja a törvényjavaslatot. (Helyeslés jobboldalon.)

Elnök: A mára kitűzött napirendet holnapra teszi át.

Nessi Pál kéri, hogy a pénzügyi bizottság jelentését is tüzérek ki tárgyalásra. (Általános helyeslés.)

Elnök: Ilyen értelemben mondja ki a határozatot s az ülést 1¼ órákor bezárja.

BELFÖLD

Khuon-Héderváry Temesvárott. Temesvárról táviratozzák: Gróf Khuon-Héderváry ogedatására nagy előkészületek folynak a polgárság körében. A miniszter esütőnkön érkezik Temesvárra és pénteken mondja el programbeszédjét.

Az állami anyakönyvek. Az állami anyakönyvi törvény módosításáról szóló törvényjavaslat tárgyalására kiküldött bizottság ma délután 5 órákor **Hodossy Imre** elnöke alatt ülést tartott. Az ülésen megjelent gróf **Tizza István** miniszterelnök belügyminiszter, **Pilis Sándor** igazságügyminiszter, **Mohay Sándor** államtitkár, az igazságügyminisztériumhoz beosztott **Fuly Gyula** járásbíró és **Madarász Elemér** anyakönyvi felelős.

Heines Hugó előadó ismertette a javaslatot és miután a módosítások, egyszerűsítések és kihagyások nem esnek sem a hitelesség, sem a köz- vagy

magánérdek rovására, ajánlja a törvényjavaslat elfogadását.

Földényi Géza pártja élénken vett részt abban a haroban, melyet szabadelvi irányban az egyházpolitikai törvények létrehozásáért folytattak, de súlyos aggodalmi vannak, melyek miatt a javaslatot nem fogadja el. Legfőbb kifogása az, hogy ő nem tartja szerencsésnek azt az álláspontot, hogy az anyakönyvvezetés terén a lelkészek proskribáltaknak, és nem helyes, hogy az egész ügy illesztetik be a községi szervezetbe, mint községi teendő. A jegyző ma már valóságos omnibusz, ugy, hogy nem lehet már tudni, mi minden a feladata és így más terheket rájuk rakni nem lehet és helyesebb lett volna eredetileg a lelkészekre bízni az anyakönyvvezetést és ma is ez a helyesebb. *Tíz esztendő engedélt lefolyása után* meg kell adni az alkalmat, hogy az ezért folyamodó lelkész az anyakönyvvezetéssel megbizásassék. A javaslat második része köztelentül tartalmaz helyes intézkedéseket, mert egyszerűsít és ehhez hozzájárul. Ismétli, hogy a lelkészek is felruházassanak az anyakönyvi teendőkkel, legalább az anyakönyvi helyettesi állások legyenek lelkészekkel betölthetők.

Gróf Tizza István miniszterelnök: Mindenekelőtt jelzi az alapelvet, mely a törvény kiindulási pontját képezi és ez az, hogy lehetőleg kevés számú tisztviselővel végeztesse nek a teendőket. Ami a lelkészek alkalmazását illeti, ez tárgyi okokból lehetetlennek válik, amint egyszer egységesen vezetettnek ezek az ügyek állami törvények szornak, melyek sokszor ellentétben vannak egyes egyházak felfogásával. Például ha egy római-katolikus lelkész lenne az anyakönyvvezető, milyen anomáliákra vezetne, ha ennek kellene házasságot kötni például egy papi rendből kilépett egyén és jegyese közt! A gyermekek törvényességének kérdésében is más a felfogás, ami lehetetlennek tenné éppen a felekezeti béke szempontjából, hogy lelkészek lehessenek anyakönyvvezetők.

Szavák Imre: A lelkészek alkalmazását retrográd iránynak tekinti s így ahhoz hozza nem járulhat, mert egy ilyen kezdeményezés egyúttal az egész egyházpolitikai törvények revíziójává.

Balogi Géza: Onajtaná a házasságkötésnél a francia rendszer behozatalát, ahol az új házasságcsaládi könyvet kapnak és ebben minden bejegyzetik ami a családban születés, halál és vagy esetleg történi.

Szalay László: Minden egyszerűsítésnek híve és barátja, erre szolgál ez a javaslat is. Felelősegek teendők a bábák bejelentésének és a kihirdetések nyilvántartásának és sok statisztikai adat kívánalma. Aggályja van a második paragrafus nézve, mert nagyon kitérít a főispáni hatáskört.

Földényi Géza ismételen a lelkészek kérdésével foglalkozik, mert Szivák retrográd iránynak jelzto az ő állásfoglalását. Az általános tialomnak, mely a lelkészeket kizárta, volt érteleme 1894-ben, de nincs most, amikor községi feladattá teleték az anyakönyvvezetés. A dogma egyformán kötelezi a lelkészt és a laikust és így e tekintetben a két közt nincs különbség. Ő azt tartja liberálisabb álláspontnak, ha bevonja a felekezetek képviselőit is s ő nem akar retrográd irányt képviselni, sőt a legliberálisabbat.

Szavák Imre elvi vitát nem akar felidézni s utal arra, hogy opportunizmusból tartja helyesnek a tialom fenntartását s ő a liberalizmust abban látja, hogy az anyagi törvényeknek a felekezetek alá lehetnek rendelve.

Gróf Tizza István miniszterelnök: Miután majdnem mindnyájan elfogadták a javaslatot, csak röviden kíván a felhozott megjegyzésekre válaszolni. A főispáni hatalomra vonatkozólag megjegyzti, hogy a második paragrafus eddigi törvényekkel teljesen egyezik és szűkebb térre szorult, a lényeg az, hogy így a főispán akarata saját felelősége mellett érvényesül, míg eddig a belügyminiszter felelősége mellett érvényesült. A jegyzők megbizhatósága tekintetében a helyzet nem változott, mert eddig is 95% anyakönyvvezető. A családi könyvek kérdésével sokat foglalkozott a minisztérium, de ennek sok nehézsége van, mert elveztsz, nem kezelik gondosan, ezt különben megfontolt tárgyává teszi. A törvényben nem szükséges és iránt intézkedni, mert ez úgy is bent lesz a végrehajtási utasításban.

A javaslatot általánosságban a részletes tárgyalás alapjául elfogadták. Azután részleteiben tárgyalták a javaslatot és eljutottak a 9. §-ig. Holnap délután a hátralevő szakaszokat tárgyalják.

Az ideiglenes class szerződés. A pénzügyi bizottság ma délután 4½ órákor **Falk Miksa** elnöke alatt ülést tartott, melyen a kormányt **Lukács László** és **Hieronimi Károly** miniszterek, **Makfalvy Géza** és **Popovics Sándor** államtitkárak, **Dobokay** és **Ottlik** miniszteri tanácsosok képviselték. A bizottság az Olaszországgal való ideiglenes szerződésről szóló javaslatot tárgyalta le. **Rosenberg Gyula** bemutatta a közgazdasági bizottságnak idevágó jelentését. **Miklós Ödön** ezután pénzügyi szempontból behatóan ismertette a javaslatot s kiemelte azt, hogy a magyar kormány a végleges szerződés tekintetében teljes szabadságot hagyott fenn magának.

Szederkényi Nándor szerint a javaslattal nem nyertünk semmit, mert szeptemberben vissza fog állítani a borvámklauzula. Az indoklást gyanusnak találja. A javaslat anyagilag káros, azért nem fogadja el. **Komjáthy Béla** azt akarja megállapítani, hogy a bizottság a borvámklauzula újabb behozatala ellen állást foglal. A javaslat maga tulajdonát állapított képvisel és azért azt sem elfogadja, sem elvetni nem akarja, a felelőséget azonban ezért a kormányra hárítja. A függetlenségi párt az 1899. t. c. -en rést ütni nem enged és ez irányban a jövőre nézve is biztosított kíván.

Barta Ödön szerint az 1899. t. c. -en

az alapon jött létre, hogy a provizóriumok ideje lejárt s tilalomfák állítanak fel. Ha ennek az előfeltételének nem teljesülnek, akkor következik az önálló vámtarifa területtel való felállítás. A kormánykormány már el kellett volna készítenie az önálló magyar vámtarifát, a kormánykormány pedig a küloldallal tárgyalni nem szabad, míg az autonóm vámtarifa törvénybe ígátva nincs. Az osztrák 14. §. alapján vámtarifát életbeléptetni nem lehet. A javaslatot nem fogadják el.

Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter megnyugvással látja, hogy az ideiglenes olasz szerződés anyagi tartalma ellen alig emelkedett kifogás. Az olasz szerződést az előző kormány éppen borvámklauzula miatt mondta fel s most tényleg sikerült a klauzula minden ellenszolgáltatás nélkül kiküszöbölni a szerződésből. Ez az ország anyagi előnyére válik. A kormány nem azért fáradozott, hogy a végleges szerződésbe a borvámklauzult ismét felvéssze; ez ki van zárva. A szerződés rövid tartamát maga a kormány kívánta, hogy a Németországgal való szerződési tárgyalásoknak ne prejudikálnak. Hasonló szerződéssel a német szerződési tárgyalások előtt megköthetők volna a kezünk.

Az olasz szerződést az előző kormány felmondta s mert Olaszországgal kereskedelmi viszonyunkat rendezetlenségben nem hagyhatta, ennél fogva először speciális felhatalmazást kért a kormány. azután meg kellett kötnie azt. Az 1899. XXX. t.-o. legbecesebb garanciája az hogy a külföldi szerződések és a vámszövetség lejárati ideje összeeszenek, ezt a kormány tartja. A törvénynek az az intézkedése, hogy a tarifának előbb kell elkészülni presszió volt arra hogy új vámtarifa állapítsák meg s ez tényleg megtörtént. A kormány célja az hogy amikor az 1899. XXX. t.-o. által kívánt új vámtarifa törvényre válik, akkorra előkészítsék a nemzetközi szerződéseket. Kéri a javaslat el fogadását.

Hegedűs Sándor: Maga a javaslat felhatalmazása bizonyítja, hogy a kormány az 1899. XXX. t. o. érdemleges garanciáit meg akarja tartani. A tárgyalások meg nem indítása vagy késedelemzése az országot anyagilag rendkívül sújtaná. Az autonóm vámtarifát mindenesetre előbb kell tárgyalni, mint a nemzetközi szerződéseket. Barta Odóné az 1899. évi XXX. t. o. 4. §-ra nézve tenntartja átláspontját Hieronymival szemben. Makfalvy Géza államtitkár kimutatta Szederkenyivel szemben, hogy januárban csak 60.000 métermáza olasz bor hozott be. Az új szerződési tárgyalások alapja már nem a borvámklauzula lesz, hanem a 20 forintos vámtétel.

A bizottság ezután a javaslatot általánosságban és részleteiben elfogadta.

A brassói választás. Frassóból jelentik, hogy a szabadelvűpárti Copony Traugott papírgyárost ma a brassói első kerületben közéleti állással képviselővé választották. A kerületet eddig a Németországba vándorolt Korodi Lutz Lajos képviselte.

KÜLFÖLD

A Reichsrathot elnapolták. A várt megoldás nem következett be és az osztrák kormány megint a *Wir können warten* régi receptjéhez fordult s a Reichsrathot császári kéziratral *husvét utáni napra elnapolta.* Addig talán bekövetkezhetik egy vagy más irányban a döntés és vagy sikerül a lengyelek által megindított békítési kísérlet a csehek és németek közt, vagy a *Koerber*-kormánytól szabadítják meg a parlamentet.

Bécs, március 22.

A képviselőház mai ülését is a cseh obstrukció foglalta le, de már az ülés elején elterjedt a híre, hogy a parlamentet elnapolják. Mivel az ülés elején felolvasták a beérkezett irományokat, *Koerber*, *Döhm* és *Witte* miniszterek megjelentek a képviselőházban, később pedig *Hartl*, *Pientak* és *Giovannelli* is. A kormány tagjai az utóbbi üléseken egyáltalán nem vettek részt, úgy hogy a mai megjelenésüket is az elnapolás jelének tartották. Deiben 12 órakor *Koerber* elkövetkezett azzal, hogy két órára visszatér. Az első két képviselő közül oly sokan ostromolták meg kérdéseikkel, hogy az elnöki emelvényre ezt a cédulát ragasztatták:

— Az elnök nem tudja, hogy mikor lesz az elnapolás.

Délután félöt óráig névszerinti szavazás folyt. Ekkor azonban az elnök félbeszakította az ülést s felolvasta a császári kéziratot, mely a Reichsrathot elnapolta. A rendelet felolvasásakor egyetlen miniszter sem volt jelen a teremben és a csehek óriási lármát csaptak. A képviselők nagy izgatottság között oszlottak szét.

Bécs, március 22.

A Reichsrath ma hosszabb szünetre szentelt. A lengyelek békítési akciója husvét utánra maradt s addig a cseh-német egyezkedés szünetelni fog. Beavatott politikai körökben azt beszéltek, hogy a Reichsrath április 14-én fog ismét összejülni. Ugy a csehek, mint a németek is elhatározták, hogy ez alatt az idő alatt semmi olyan lépést nem tesznek, amely a békülést eleve kizárná.

Már most nagy ellentétek merültek föl az

egyik pártok közt abban a tekintetben, hogy a husvét szünet után mi legyen a napirend első tárgya. A kormány természetesen legelőször a delegáció tagjait akarja megválasztani, de ez teljességgel lehetetlennek látszik, mert nem kevesebb, mint 148 sürgősségi indítvány van elnökség előtt. A jobboldali pártok a napirend első pontjának a házszabálymódosítást akarják kitűzteni, viszont a németek legelőször a költségvetés tárgyalását követelik. A dolgozni kívánó pártok azt tervezik, hogy mindjárt a husvét szünet után egy esti ülés napirendjére tüzzék ki a delegációsális választásokat. A jobboldali pártok remélik, hogy szünet közben sikerüljön fog a parlament munkaképességét biztosítani, ha csak valami váratlan esemény nem hoz újabb bonyodalmakat.

Az orosz-japán háború.

Budapest, március 22.

A mai táviratok azzal biztatják a kíváncsi publikumot, hogy néhány hét múlva eljutnak a japánok a Jalu folyóig. Odáig minden küzdelem nélkül, de ott aztán kemény munka vár rájuk. Mert az oroszok mindent elkövetnek, hogy lehetetlenné tegyék átkelésüket. Hogy milyen nagy sereggel állnak eléjük, arról persze semmi hír. Valamint arról sem, hogy ebben a pillanatban meddig jutottak a japán szárazföldi csapatok. Állítólag elfoglalták Andsu városát is, melyet csak nemrégén hagytak el az oroszok, sőt londoni tudósítások szerint átlépték Takumot is. Niucs-vangból érkező táviratok sok apró eseményekről is megemlékeznek, de hozzáteszik, hogy jelentőségük nem volt. Így hát nem is érdemes velük foglalkozni. Nem marad tehát egyéb hátra, mint hogy addig, míg jelentősebb és pozitívabb hírek nem érkeznek, hagyjunk abba mindenféle kombinációt. Hogy nagy események készülnek, éppen ez az aggasztó csend bizonyítja. A nagy események pedig majd szólanak magukért.

Ágyudörgés.

Niucs-vang, március 22.

Ma reggel 7 és fél nyolc között, körülbelül 6 mérföldnyi távolságból a tengerparton délnyugatra felől 14 ágyudörgést hallottak. Mivelhogy köd volt, a nyílt tengeren mitsem lehetett megkülönböztetni.

Niucs-vangi készülődések.

London, március 22.

A *Daily Chronicle* jelentik Niucs-vangból tegnap kelettel: Ma vasuton Niucs-vangból két kazákezdés és négy ötnyelves ágyu érkezett oda. A megerősítő munkálatokat szorgalmasan folytatják. Ugyanennek a lapnak azt jelentik Sanghájából, hogy niucs-vangi hírek szerint a japánok átlépték Takumot. Az hírlik, hogy a japánok és oroszok között kisebb csatározások folytak le. Hír szerint a japánoknak most nyitva áll az ut a Motien-szoroson való előrehaladásra, hol most erős orosz haderő van. Tasikianon át Liaojangba több vonat érkezett sebesült oroszokkal. Niucs-vangba ostromágyuk érkeztek a port-arthuri erősségből.

London, március 22.

A *Daily Chronicle* jelentik Niucs-vangból: A hatóságok proklamációt adtak ki, amelyben megtillik az amerikai aknak és az angoloknak, hogy a várost elhagyják. A folyó torkolatánál négy japán páncélos hajó, három cirkálóhajó és két torpedóhajó áll. A japánok legénységük egy részét partra szállították kémiszemle végett; a legénység a kémiszemle után visszavert a hajókra. A *Daily Telegraph* jelentik Szöulből, hogy abból a kétezer koreai katonából, akit a rend üntartása végett Északra küldtek, négyszázan megszöktek.

Éhínség Port-Arthurban.

London, március 22.

A *Standard*nak jelentik Nagaszakiból: Orosz hadifoglyok azt állítják, hogy Port-Arthurban éhínség fenyeget s a lakosok már csak nagyon kicsiny porciókat kapnak. Csak liszt és kétszersült van még elég.

A pétervári hangulat.

Pétervár, március 22.

Nagy feltűnést kelt a *Novoje Vremja* cikke, mely a pétervári hangulatot jellemzi. Oroszország gyarmatháborút vív, — így ír a cikk — mi azonban idegesek vagyunk, mintha nem volna semmi fontosabb dolgnak a háborúnál. Jelentőséges in-

tézmények életbeléptetését a háborúra való hivatkozással el kell halasztani, pedig azok az országneve fontosak; fontosabb most a háború, mint 130 millió lelkét számláló nép érdeke. Hisztériás rohamokat okoz a hazafiasság túltengése, amelynek eredménye ez a gyarmatháború.

Kuropatkin utazása.

Irkuok, március 22.

Kuropatkin tábornok ma éjjel ideérkezett és reggel nyolc órákor továbbutazott a Bajkál-álmás felé.

Khina semlegessége.

Berlin, március 22.

A *Lokalanzeiger* jelenti, hogy Pekingből érkezett magántávíratok szerint a kínai külügyminiszter barátságos hangon írt jegyzékben megköszönte a washingtoni kormánynak azt a tanácsát, hogy a leghatározottabb semlegességgel megővásával lehetőleg kerüljön minden bonyodalom. De az orosz követ garanciákat követel, úgy bizonyos kínai tábornokok önhatalmu akciója ellen, valamint kínai rablóbandák garázdálkodása ellen.

Ito márki Koreában.

Szöul, március 22.

Ito márkit olyan rendjellel tüntették ki, amelyet külföldben csak fejedelmi személyeknek szoktak adni. *Hajashi* japán követ a koreai országos zászlóról elnevezett rend első osztályát kapta. Ito márki a koreai császárnál történt kihallgatásán komolyan ajánlotta a reformok megkezdését, amelyet azonban csak lassankint hajtanak végre, hogy elkerüljenek minden olyan zavart, mint amilyen az 1895-ik év elbarmarkodott intézkedései okoztak.

Báró Rosen nyilatkozata.

Páris, március 22.

Báró *Rosen*, a volt tokiói orosz követ az orosz főkonzulnál és a nagaszakii volt konzulnál Párisba érkezett Báró *Rosen* a következőket beszélt el egy hírlapíróknak:

— Este nyolc óra volt, mikor Jokohamába érkeztem. Száz főnyi japán gyalogság várt, hogy a ki-kődög kísérjen; az egész uton odáig katonaság állott sorfalat. Mikor a *Jara* fedézetére léptem, nem folytattam vissza azt a főkiáltást: Végre ismét francia területen vagyok!

A diplomáciai jegyzékváltásról báró *Rosen* a következőket mondotta:

— A jegyzék, melyet kormányom Alexejevnek megküldött, február 5-én jutott hozzám, tehát egy nappal azután, hogy Japán megszakította a diplomáciai viszonyt. A jegyzékkel egyidejűleg Pétervárról több táviratot küldöttek nekem, amelyeket a japán kormány elköszöntött. A *Varjak* parancsnoka szintén nem tudott semmit a diplomáciai viszony megszakításáról.

A csemulpoi útközetről azt mondja báró *Rosen*, hogy az a szó szoros értelmében mézárás volt.

HIREK

Foszló legendák.

A Forum Romanum talaját ásó munkások csakánya valami keménységbe ütdött hirtelen. A derék taljánok aggódva hagyták egy pillanatra abba a munkát és szárazmukat közelebb emelték szemükhöz, hogy nem esett-e valami baja. Mikor látták, hogy nem: megnyugodva hajoltak le, hogy megnézzék, mire bukkantak. Mindössze néhány sírra. A sírokban pedig néhány emberre. A talján munkások kötelességszerűen megtették a jelentést és örvendeztek, hogy kissé pihenhetnek. Aztán nem gondoltak többé az egész dologra.

Pedig az a hang, mely a kőbe ütdő csakányukból esendült ki, egy évezredes életnek halálhangja volt. Annak az életnek megszűnt jele, melyet a Róma alapításáról szóló legenda élt ezreknek és millióknak, egymást felváltó nemzedékeknek álmódzó lelkében.

Es kimult immáron a Romulust és Remust szoptató hires nőstény farkas is az élok világából. A talján munkások csakánya halálra sebezte megvénhedt testét. Nincs, nincs többet... És ez a gondolat fájdalmas melanchóliával kapja meg lelkünket... Hát csak az marad meg a történetből, ami halált és pusztulást jelent, csak az, amire a rideg, a prózai valóság lehelve rá komor esmét?

Ellemben mindaz, ami benne szép, ami álomszerű és sejtelmes, az szétfoszlik, mint a kő, semmivé lesz, mint az ábránd, elmúlik, mint a reménység...

El, el... örökre!

A talján csákányok-feldulta sirok, az évszederes koporsók néma tetemei hosszuhossz hallgatás után megszólaltak és komor hangjuk hallatára ijedten hallgat el az életnek mestere: a történet. Azok az emberek más fajnak ivadékaik, mint amely Rómát tette egykoron a világ városává, és azokat az ékszereket, díszeket, fegyvereket, szerszámokat, melyek köröttük hevernek: nem ismerték a Forum egykori hőseit!

Sűrű, nehéz árnyak szállanak fel a sokeszeres sírokból és ezek az árnyak tömelen fényt és ragyogást borítanak be sötét leplükkel. Azt a fényt és ragyogást, mely az alapítás legendájából sugárzott az örök városra. Nem Aeneasnak és Priamus leányának fia alapította Rómát, amivel a történet különben régen tisztában van, de még csak nem is albalongai latin pásztorok építették első kunyhóit, mint azt az eddigi ásatások nyomán állították, hanem olyan fajnak szülöttei, amely Mexikó öslakóira emlékeztet...

Ime az olasz munkások csákánya kétszeres csudát mivelt. Egy világot eltemetett, egy másikat pedig felszínre hozott az ismeretlenség sűrű sötétségéből. Egy nagy egységes világot, amelyet nem választottak talán még szét az oceanok, világot, amelyen ugyanaz az emberfajta küzdött és örvendezett, melyen a mai Középtenger centrumától egészen Amerika ősi földjéig testvérnek szólították egymást az emberek.

A történet, a régi mester, megdőbvenne bámul egy pillanatra az előtte feltárolt perspektívára, fájdalmasan követi tekintetével az igazságoknak hirdett legendák tovaszálló foszlányait, aztán erős, szilárd hangon harogja szét: tévedtem!

És hirdeti az új igazságot!

Mi pedig áhitattal hallgatjuk. De azért úgy érezzük, mintha leszárgult leveleket seperne tova köröttünk a szellő, mintha hervadó virágok szirmai szállingóznának felettünk, mintha valami kedves dal utolsó akkordjai csengene nekünk füllünkbe. Valami mulik, amit megszoktunk, valami elhagy, amit szerettünk, valami bucsuzik, ami lelkünkhez nőtt.

Álmok, álmok foszlanak... és köröttünk halkán subogtatja szárnyait a melanchólia. Mert érezzük, hogy így mulik el minden, minden, amiért lelkesedtünk, minden, amiben hittünk... így mulik a legtarkább álom: maga az élet...

Jön a pillanat, mikor felhangzik a csákányütés. Hosszan, ünnepélyesen és megborzóan a fejkünk. Mikorra utolsó rezgése is elfsimul: nincsen több semmi. Összeomlott minden, mindörökké össze...

R. A.

Budapest, március 22.

SUDAPESTI NAPLO. Március 15-ikén új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetésesen a napon lejár, méltóztassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

Személyi hír. Gróf Tisza István miniszterelnök, ugyis mint belügyminiszter, további rendelkezésig nem ad kihallgatást.

A király látogatásai. Bécsből táviratozzák: Ó felsége ma délután, mint azt már néhány év óta a husvétünnep előtt tenni szokta, meglátogatta a boldogul királyné volt udvarhölgyeit, Sztáray Irma grófnőt és Ferenczy Idát.

Kolozsvár közönete. Kolozsvár város közgyűlése gróf Bély főispán elnöklésével gróf Tisza István miniszterelnöknek, báró Fejtschek Arthurnak és a gyulafeleli Groedel testvéreknek a vakok intézete részére adományozott száz ezer koronáért köszönetet szavazott a Groedelékhez a következő táviratot intézte:

A há a soha nem muló érzéssel vette tudomásul Kolozsvár szabad királyi város törvényhatósága a mai napon tartott közgyűlésén nagyságtoknak a kolozsvári vakok intézete részére tett nagylelkű alapít-

ványát. Szavak nem képesek kifejezni azt a jótékony-ságot, amit ez az alapítvány gyakorolni fog és azt az áldást, amit magában hord mert örök időkig azokon segít, akiket a sors a legnagyobb csapással sújtott. Forradák nagyságotok az egész város közönségének mély köszönetét. Szavacsina Géza királyi tanácsos, polgármester.

A hercegprímás udvarból. Vassary Kolos bitoros hercegprímás állapota változatlanul, tartósan javul. Ma már az egész napot ágyon kívül töltötte; kimennie azonban még nem szabad. A közelgő ünnepi ceremóniákat helyette dr. Kohl Medárd püspök fogja végezni.

Stefánia királyi hercegnő unokája. Prágából táviratozzák, hogy Windischgraetz Ottó herceg nejének, Rudolf trónörökös és Stefánia királyi hercegnő leányának az éjjel fél 1 órakor fia született. Az orvosok jelentése szerint a fiatal anyának és fia csákányának állapota teljesen kielégítő. Windischgraetz hercegné lebetegedésének hírét minden irányba meglegegrafáltak. Már ma délelőtt számtalan üdvözlő távirat érkezett. A legelső távirat az újszülött dédapjától, a királytól jött. A királyi család összes tagjai üdvözlő táviratokat küldtek. A hercegnő lebetegedését gróf Löwyapnéval is tudatták, de tőle még eddig nem jött válasz. Az újszülött herceg keresztelése iránt még nem történt intézkedés.

A svéd király Fiumében. Fiuméből jelentik: A svéd király tegnap délután Abbaziából átrándott Fiuméba és meglátogatta a torpedógyárat. Gróf Hoyos fogadta. Kétórai időzés után a svéd király, teljes meglegedésének kifejezést adva, távozott. Oszkár király megbízásából ma délelőtt Wrangel svéd udvari marsall két más udvarnagy kíséretében tisztelgett a kormányzónál. A kormányzó esütőrtökön a svéd király tisztelgésére díszbédét ad.

Az Emke közgyűlése. Az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület az idén Kézdivásárhelyen fogja megtartani közgyűlését. Ugyanekkor lesz az erdélyi református egyházkerület értekezlete.

Felolvasás. A Magyar Mernők és Építészegylet legutóbbi egyetemes szakülésén Böke Alajos gépészmérnök, a m. kir. államvasutak osztályvezető mérnöke bemutatót egy általa feltalált új készüléket fénysugarakkal való gyógykezelés előkora. A bemutatást megelőzőleg Böke mérnök előadást tartott amely alkalomból ennek a legújabb gyógyító eljárásnak az úgynevezett *rádיותרápiának* alapvető pontjait fejtegette és rámutatott arra a szoros kapcsolatra, amely a modern gyógyító eljárások és a technikai tudományok között fennáll. Kimutatta azt, hogy a technika segítségével nélkül minden tudományos eljárás teoria marad. A Böke-féle készülék a fénysugarak ama hatáson alapszik, hogy ezek képesek baktériumokat elpusztítani, ennél fogva alkalmasak oly betegségek gyógykezelésére, amely betegségek leüleletek és baktériumok által előidézettek. A készülék az eddig létező nagyon drága és sok helyet eloglaló apparátusokat van hivatva pótolni és az olanyaira üdvös gyógyulást, általánosítani és kisebb intézeteknek és magánorvosok számára is hozzáférhetővé tenni. Eddig Magyarországon három ilyen készülék van használatban, amelyek kifogástalanul működnek és a velők elért eredménye kiünö. Az elnök megköszönte az előadó fejtegetéseit, a halgatóság meg lelkesen megéljenzte.

Lenau szobra. A Lenau szobornak amelyet Fadrusz halálának közbejötté miatt most Radnai Béla készít, most kezdék alapozási munkálatait Csatádon. A szobor a költőt ülő helyzetben ábrázolja a mögötte, vállára hajolva, fejfelé hozzásimulva a Géniusz áll, aki a költőnek egykori szülőházára mutat. A főalak bronzból készül. A szobor körüli lévő teret Bartók János bizottsági elnök most rendeztetli. A leleplezés valószínűleg augusztus havában, a költő születése napján nagy ünnepségek keretében tartják meg.

Kleist Henrik sirja. Nemrégiben az egész világsajtót bejárta az a hír, hogy *Frigyes Lipót* porosz herceg parcelláztatván a Wan-tó melletti birtokát, meg akarja bolygatni a szerencsétlen végot ért nagy német írónak, Kleist Henriknek a sírját. Kleist tudniillik körübelül száz évvel ezelőtt ezen a birtokon lőtte magát löve, s ott is temették el. A herceg kegyetlen terve főleg a német írói világban keltett nagy visszataszítást, s elhatározták, hogy küldöttségileg járulnak *Frigyes Lipót* elő tervének e'etése miatt. Az erőlyes mozzalom változtatta meg bizonyára a herceg elhatározását s amit a berlini távirat jelent, Kleist sírját békében hagyják.

Törvénytervezlet Nagy-Csúrban. A magyar helyesnévvekről szóló törvényt iránt való teljes tisztelenséggel Szabvármegye Nagy-Csúr községe előjárósága hivatalos íráson *Gross-Scheuern* néven nevezi a községet. A törvénykezegés tanúságképpen egy német nyelven kiállított illetékesi bizonyítványt küldtek be hozzánk. A bizonyítványt *Friedrich József* jegyző és *Fuchs* Simon esküdtt írták alá. A község pészette Magyar, ellenben a szöveg mindannyiszor *Gross-Scheuern* említi. Olyan tisztelenség és olyan törvénykezegés ez, amely megérdemli, hogy ezen a helyen is figyelmebe ajánljuk az illetékes szolgabírósnak és a vármegye alispánjának.

Készülő lovasszobrok. Gróf *Andrássy* Gyula lovasszobra, Zula Györgynek e nagyszabású szoborműve, a Róna-féle hazai műreontólódeben teljesen elkészült. Szállítását ma kezdték meg és néhány hét múlva a szobor a talapzatra felerősítve készen fog állani. *Szent István* király lovasszobrát Strobl Alajos mester e napokban végezte be; annak bronzba öntését *Tisza* István miniszterelnök szintén a Róna-féle öntőddere bizta és Rónával a szerződést már meg is kötötte.

A reformátusok közgyűlése. A dunamelléki református egyházkerület ma folytatta közgyűlését *Darányi* Ignác főgondnok és *Baksay* Sándor püspök elnöklése mellett. A tegnapi gyűlés jegyzőkönyvének hitelesítése után konventi pöttagoknak megválasztották *Mészáros* Jánost és *Petri* Elekét. Dr. *Nagy* Dezsőnek és *Staud* Lajosnak a joggyűri bizottság működéséről szóló jelentése kapcsán a közgyűlés több hasonbórlati és építkezési ügyről határozott. A protestáns árvaház részére *tízezer koronát* utali ki a közgyűlés. A püspöki interregnum alatt megtakarított püspöki honoráriumot *Szilády* Áronnak szavazták meg. *Hamar* István terjesztette elő azután a teológiai vázasmány jelentését. Ennek kapcsán a közgyűlés elhatározta, hogy gondoskodni fog *Kovács* Albert árváinak gyámmoltásáról s úresen maradt katedrájának betöltéséről. Azután elintézték a teológiának adminisztratív és gazdasági ügyeit. Ugyancsak *Hamar* István mutatta be az irodalmi bizottság jelentését, amelyet az egyházkerületi népiszko a bizottság jelentése követett. Ezután *Darányi* Ignác köszönetet mondott a közgyűlés tagjainak s a közgyűlés *Baksay* Sándor imádságával véget ért.

Az új lekéri apát. Mint értesülünk, 6 felsége, dr. *Berzeviczy* Albert kultuszminiszter javaslatára, a *Rímely* püspök elhunytával megüresedett lekéri apátságot *Lányi* Józsefnek, *Ferenc Ferdinánd* főherceg udvari papjának adományozta. *Lányi*, aki most 36 éves, azelőtt a beszercebányai papnövelde lelkikormányzója volt. A trónörökös házassága után mostani állására hívták meg. Ebben az állásban nemcsak magyar nyelvoktatója lett a trónörökösnek és családjának, de minden magyar ügyben hazafias szellemben iparkodott tájékoztatni a magyar korona jövőjéről viselőjét. Lapunk egy barátja, aki megfordult a konopisti udvarban, meggyőződött róla, hogy a trónörökös folyékonyan beszél magyarul és szinte meglepő tájékozottságot tanusít magyar dolgokban. A trónörökös megjegyezte, hogy nem mindennap beszél egyformán magyarul, vannak napok, amikor ugyszólván hibálatlanul fejezheti ki magyar nyelven gondolatait, különben ez mindig attól függ, milyen könyveket olvasott utóljára. Azután elmondta a főherceg, hogy utolsó olvasmánya *Knety Magyar Közögye* volt, azelőtt *Timon* Akos *Magyar alkotmány- és jogtörténetét* olvasta. Az ilyen többé-kevésbé elvont dolgokat tárgyaló tudományos könyvek megértése is mindenesetre arra vall, hogy a trónörökösnek kitűnő magyar nyelvmestere van és a trónörökös spontán elhatározásán kívül, bizonyára az új lekéri apátnak is nagy része van abban, hogy *Ferenc Ferdinánd* főherceg magyar jogtudosok munkáiból sajátítja el a magyar közgy ismeretét. *Lányi* Józsefnek ezt a derek és hazafias működését ismerve, mindenki örömmel látja ez újabb emelkedését azon a fényes egyházi pályán, amely a trónörökös udvari papjára még várakozik.

Forradalmár orosz diákok. *Lemberg* hűdöitők táviratozza, hogy egy ottani lap *Dorpat*ból kapott értesülés alapján közli, hogy a dorpati egyetemi hallgatóknál a rendőrség házmotózást tartott és 480 diákot letartóztatott. A házmotózásoknak az az előzménye, hogy a parasztság közt leroldalmi röpiratokat terjesztettek és a rendőrség az egyetemi hallgatókat gyanusítja a röpiratok terjesztésével.

Halálozás. A *Borssem Jankó* kedveno alakjának, Tolyass Danielnak mergetremetője: *Kiséri Péter* Dénes meghalt a múlt héten Kiskun-Halason, 67 éves korában. Szombaton temették nagy részvét mellett. Az elhunyt kedves öregr a hatvanas éveinek kedvelt írója volt. Humoros novellát *Jókedveimből* cím alatt adta ki egy kötetben. A *Borssem Jankó*nak ugyszólván a *apitása* óta állandó munkatársa volt.

Gross Béla festőművészt sulyos csapás érte, neje, született *Tóth* Berta e hó 21-ikén meghalt. Temetése március 23-án délután fél 3 órakor lesz az Árpád-utca 10. számú gyászaházból.

*Pozsony*ból táviratozzák: Gróf *Szapáry* Sándor volt főrendbírái tag és lovassági százados a magyar testőrségnek, aki anyja *Szapáry* Gabriella grófné látogatósora néhány hét előtt Bécsből ideérkezett, ma délelőtt 46 éves korában influenzában meghalt. Temetése esütőrtökön lesz Pozsonyban.

Nádor János posta- és táviróellenőr ma délelőtt szívszűkület következtében 64 éves korában meghalt. *Novák* Samu, a Nemzeti Színház rendezője e hó 18-án 63 éves korában, hosszas szenvedés után Budapesten meghalt. Temetése e hó 20-án délután ment végbe nagy részvét mellett.

Szekely Armin, a *Szekely* Armin és fia szabóegyetem tagja ma este 8 órakor rövid szenvedés után elhunyt. Halálát özvegye és hat gyermeke gyászolják.

A mulatók kultuszminiszter. *Nasi* Olaszország volt közoktatási minisztere nagyon szeretett mulatni. Különösen szép színésznőkkel. Ami ugyan nem lett volna még nagy baj. Mert ettől még kitűnően intézhetné volna tárcája ügyeit. A baj az volt, hogy a mulatóshoz pénz kell és *Nasi* nem uszott a bőségben. Így tehát úgy szerzett pénzt, ahogy tudott. És most az olasz újságok hivatalos pénzek eltérő közlésével vádolják a mulatók minisztert. Hogy mért csak most? Mert csak utólag sütkérik ki *Nasi* panamá. Még pedig a következőképpen. Amikor a szocialista lapok már mindenfelé rebesgettek, egy szép napon *Lombardo*, *Nasi* miniszter államtitkára, megjelent a mostani kultuszminiszternél és négyezerötszáz lírát ajánlott föl kisebb személyes kiadások utólagos kiegyenlítésére. *Nasi* és államtitkára beismerték, hogy lakásukat a minisztérium költségére rendezték be s hogy *Nasi* lemondása után különféle butort és egyéb dolgokat vittek magukkal a minisztériumból. *Orlando* miniszter, *Nasi* utódja azonban nem volt hajlandó a pénzt elfogadni, hanem vizsgálatot rendelt el, amelynek eredménye a szocialista és konzervatív lapok szerint a volt miniszterre nézve nagyon terhelő. Híre jár, hogy a volt miniszter különféle alapokból nagy összegeket szabálytalanul költött el s a *Regia calografica* intézetből tizennyolcezer frank értékű művészeti metszeteket rendelt meg a maga részére. Választókerületébe, *Trapano*ba, százhetvenegy nagy ládát küldött, amelyeknek tartalmát nem tudják, távozásakor embereit fényesen megajándékozta stb. A legulsóbban vád azonban, ha igaznak bizonyul, az, hogy az állítólag segítség gyanánt kiutaványozott összegeket mind ugyanazzal a kézírással nyugtázták. A *Nasi*-botrány legközelebb már a kamarát is foglalkoztatni fogja.

Falb időjárás. Ma jelent meg Berlinben a *Falb*-kalendáriumnak az év második feléről szóló része, amely már *Falb* Ottó műve, aki átvette atyja örökét, az időjárásról. *Lejzelsóranu kritikus* nap lesz szeptember 9-én; elsőrangú kritikus napok erősségi fokok szerint: október 9., augusztus 11., november 7. és július 13. Másodrendű kritikus napok december 7. és 22., november 23., szeptember 24., október 24. és augusztus 28. A harmadik fokba csak egy kritikus nap jut: július 27. A nyár hűvös és nedves lesz. *Július* első harmada borult és esős és a hőmérséklet marad a normálisnak. A második harmadban kissé emelkedik a temperatura, az idő száraz és derült lesz azonban az utolsó harmadban ismét beáll a borús és hűvös idő, mindamellett normális hőfok mellett. *Augusztus* hó első felében a temperatura általában a közepes alatt marad, az idő hűvös, sok esővel. A hó második felében a hőmérséklet a normális fölé száll és csak a hónap vége felé súlyos meging, eső lesz bőven ezuttal is. *Szeptemberben* átlagosan a közepes alatt marad a hőmérséklet, az idő e szerint tehát hűvös lesz; a csapadék kevés. Az év hátralévő hónapjai is borúsak és onyhek lesznek. *Falb* Rudolf időjárásai többször beváltak, kérdés, vajjon a fia is ugyanilyen sikerrel fog-e jósolni. A kalendárium értékét mindenesetre erősen lerontja az a két hosszú és kegyetlenül rossz vers, amely a naptár függeléké.

Házasság. Ma dében kelték egybe *Barber* Leó és *Barber* Izidor és társa nagykereskedő-cég főnöke és *Sturm* Erzsébet kasszony, *Sturm* Albertnek a *Budapesti Tudósító* főszerkesztőjének leánya. A házasság megkötése után, mely a legszűkebb családi körben folyt le, az ifjúpár és az örömszüliők a *Bristol*-szálló egy termében fogadták a család barátainak üdvözlését. A parlamentnek a sajtónak és kereskedői világának számos és tekintélyes képviselői jelentek meg az üdvözlésre. Az üdvözlő táviratok és levelek halomszámra érkeztek. A magyar kormány, valamint a közös kormány több tagja is kifejezte szerencsekívánatait. Az esküvő után az új pár nászútra indult.

Szkely Lajos polgári iskolai tanár március 24-én tartja esküvőjét *Rosinger* Henriette kasszonnyal, *Rosinger* Adolt sopron-mihályi-i földbírtokos leányával Győrött.

Dr. Erdős Bertalan nyiregházai ügyvéd oltárhoz vezette *Kohn* Gizella kasszonyt, *Kohn* Gábor földbírtokos leányát Hevesen.

Kardos Gyula Szigetvárról eljegyezte *Hollósi* Piroka kasszonyt Pécsről.

Bromberg Jenő Budapestről eljegyezte *Klein* Micoke kasszonyt *Klein* Sándor leányát Boldogasszonyból.

Kolduló báró. *Nagykanizsáról* táviratozzák: *Báró* *Scotty* Jenőt, akit a fővárosi büntetőbíróóság hatóság elleni erőszak miatt kötözött, a rendőrség itt letartóztatta. *Scotty*nak a körözésről valószínűleg nem volt tudomása, mert a *rendőrségtől engedélyt kért koldulásra*. A bárót elzüllesztés és lerongyolva adták át az ügyésznek.

A Kossuth-szobor elhelyezése. A Magyar Műnők és Építész-Bizottság mű- és középítési szakosztályai pályázatot hirdettek a Kossuth szobrának a budapesti Országház-terén való művészeti elhelyezésére. A terv csakis az egyesületben kapható helyszínrajzra nyújtható be.

Előszólt levelek. Az alábbi levél aszolgájon okulásul mindazoknak, akik egyessre több levelet is irnak és könnyen ki vannak téve annak, hogy a megírt leveleket nem a megfelelő borítékba teszik. Egy fiatal berlini hölgy leült a minap íróasztalához, hogy megfeleljen mindazokra az üdvözlésekre, amelyekkel születésnapja alkalmából elhalmozták. Munkája közben egy barátja látogatta meg s a beszéd természetesen a születésnap üdvözlésekre fordult, amelyeknek semmi komolyabban hasznuk nincsen, s amelyekre milyen nehéz válaszolni.

— Ha legalább megmondhatná az ember ezekben a válaszokban azt, ami a szíven fekszik — fakkadt ki a válaszíró hölgy. — Ha az ember például így írhatja:

Kedves Helénám!

Ugyan mondj csak, mi bajod van tenéked én velem! Hiszen te valami rettenetesen haragudatsz rám, különben nem küldöd volna nekem ezt a tisztas gallért. Az öreganyám ugyancsak jól festene benne, pedig tudhatnád, hogy néhány hónappal fiatalabb vagyok nálad. Szóval, a gallér inkább illenék neked, mint nekem. Ugyan mondj, hogyan csillapíthatnám le a haragodat, de azért az ócska szőrványeg gallérért ne várj köszönetet.

Szívüdvözlések!

Flórá.

— Ezt már a lelkemből írtam, de hát persze ezt a másik levelet kell elküldenem:

Kedves Helénám!

Hogy is tudatlalálni, hogy éppen olyan kedves csipkegallért kívánok én már magamnak régóta, mint amelyet ma reggel küldöttél nekem! Mindig is kitűnő jelzés volt, hogy öröm olvasvalamit viselni, amit te választasz. Köszönöm, ezerszer köszönöm! Látogass meg kedvesem minél előbb.

Szívüdvözlések!

Flórá.

— Hogy elmegyek-e veled a városba? Ó, nagyon szivesen. Akkor rögtön postára is adhatom ezt a levelet.

És Flóra borítékba tette a levelet, elment a barátnőjével, bedobta utkőben a levelet a levélszekrénybe. Mikor aztán hazajött, az íróasztalán legnagyobb rémületére ott találta azt a levelet, amelyet — nem szívüdvözlést írt meg. A másik, az őszinte, az már utban volt a barátnője felé.

Két testvér. Rémregénybe illő jelenet történt a minap a hunyadmegyei *Kurety* községben. *Guga* János és *Péter* testvérek évek óta haragban voltak egymással egy örökösödési per miatt. *Guga* János két év óta beteg volt és a faluban hire járt, hogy haldozik. *Bátyja* odasietett, hogy őcsese utolsó óráin jelen legyen. Amint őcsésének lakásába ment, *lövés dörögött el és Guga Péter holtan rogyott össze*. A beteg ember, amint megpillantotta őcsését, *lelőtte*. *Guga* Jánost nem fogták el, mivel tüdővész és valószínűleg rövid idő múlva kiszenvend.

Pécsi feleséggyilkos Bécsben. A bécsi második kerületi rendőrkapitányságon ma egy *Leisacher* nevű mosónő feljelentette *Schwabiak* József nevű barátját, hogy leszurással fenyegette őt s életét félti tőle, mert *Schwabiak* maga mondta el neki, hogy négy év előtt *Pécs*et megölte a feleségét. A rendőrség letartóztatta *Schwabiak*ot, aki azt vallotta, hogy 1900-ban leszurta a feleségét *Pécs*et s hat hónapig ült vizsgálati fogságban, aztán felmentették a vád alól. A rendőrség átírkézte *Schwabiak*ot az országos törvényszék fogházába.

Magyar munkások üldözése. *Északról* jelentik, hogy ma reggel az utasokaszárnya építésénél a kőművesek újra kezdiék a sztrajkot, mert a vállalkozó magyar kőműveseket abbahagyják a munkát s szolidaritást vállalnak. A magyar munkások védelmére rendőrséget kértek. A sztrajkoló munkások túnteleget vonulnak végig az utcákon, de egyelőre nyugodtan viseikednek.

Két öngyilkos. Tegnap délután *Buda*ók község határában két férfi holttestét fogták ki a Dunából. A két halott zsinnyel egymáshoz volt kötözve s ruhájuk zsebe tele volt rakva kővel. Külső országnyomai nem voltak a holttesteken s a rendőrség megállapította, hogy öngyilkosság esete torog lenn. A rendőrség nyomozást indított a két öngyilkos kilétének megállapítása iránt.

Tisztelevélt jubileum. *Jókai* Sándor postastávirada-üdvözlő, *Jókai* Mór unokaöccse és gyámfia tegnap ünnepelte szűk baráti körben tisztelevélt pályájának harminötödik, hivatali tönkszázadik éves jubileumát. A jubiliánst, akit hivatalársai körében köztiszteltet és szeretet övez, ebből az alkalomból sokan keresték föl üdvözléttel.

Az állami szolgák mozgalma. Az állami hivatalokban alkalmazott segédszolgák mozgalmát indították belzeitük javítása érdekében. E tárgyban tegnap este nagy értekezlet tartottak, amelyen minden egyes hivatali tisztület képviselve volt. Az értekezleten egyhangúlag megállapodtak annak az emlékiratnak a szövegében, amelyet a kormányhoz benyújtanak.

A botbüntetés. Nagy felzúdulás van most Dániában. Az egész ország ügyszólván két pártba oszlik. Olyanra, amely a botbüntetés visszaállítását óhajítja, s olyanra, amely ezt ellenzi. A kérdést az teszi aktuálissá, hogy Kopenhágában az utóbbi időben igen elszaporodtak a garázdálkodó utcai alakok, akik békes polgárokat lépten-nyomon inauztálnak. Ezért látta szükségének az igazságügyminiszter ennek a kemény és megsegítő büntetésnek a visszaállítását. A szocialisták és a radikálisok persze nagyon tüzelnek ellene, de a kormány az angol *Garotte-törvény* sikereire hivatkozik. Ezt a törvényt háromszázket esetben alkalmazták s a megbotozott emberek közül csak öt nem javult meg. A szaktelkételek ennek ellenére a botbüntetés ellen vannak s a parlamentben is erős obstrukció folyik, de a kormány addig nem akarja berekeszteni az ülészakot, míg a javaslatot el nem fogadják.

Diák-sztrájk Zomborban. A zombori szerb tanítóképző-intézet egyik tanára ellen nagy az elkeseredés a diákok körött. A III. éves hallgatók följelentést tettek a karlóczai szerb iskolaszákhöz, mert az egyik tanárjuk durván bánt velük s azóta az előadása elől kivonulnak a termékből. Ugyane tanár ellen már volt egy ízben — néhány év előtt — hasonló tüntetés.

Szerelmi dráma. *Tóth* Péter Pál mizslai 42 éves községi pénztárnok és *Mara* Agota, az odaváló kisbórt 13 éves szép leánya már évek óta szerették egymást de miután *Tóth* házasságot, nem lehetek egymással. Tegnapelőtt azután mindketten Nagyikindara mentek, s az ottani vendéglő egyik szobájában először a lány, azután *Tóth* lötte magát agyon. Tegnap délután temették el őket, s mivel a római-katolikus lelkész megtagadta a beszentelést, botránytól lehetett tartani, de ennek *Wachtel* rendőrkapitány eljött veit.

A nyomorúság öngyilkosa. *Bécs*ből jelentik, hogy egy *Frank* Tamás nevű gépész érkezett oda pár héttel ezelőtt, aki *Budapest*ben, a *Dréher*-féle szerzőgyárban volt alkalmazva. Állást keresett, de minden igyekezete hiábavaló volt. Tegnap este azután egy szállóban szobát bérelt s a feleségével együtt bezárkózott. Reggel felé a szolgazemélyzet több lövést hallott. Behatoltak a szobába s ott *Frank*ot halva találták s a felesége is veszedelmesen megsebesült. Az orvosok remélik, hogy az asszonyt életben tartják.

Orvosi pályázat. A *Budapesti Orvosi Kaszinó* 200 koronás pályádjait tűzött ki a következő kérdés megoldására: *A szabad orvosválasztás kérdése, különös tekintettel a magyar betegsegélyezési törvényre és a hazai pénztári viszonyokra*. A pályamunkák jellegű levéllel ellátva október 31-ig a budapesti Orvosi Kaszinó (VI. Terezh-körút 24 b) titkári hivatalához küldendők be ahol a részletesebb pályázati feltételek megtalálhatók.

Lopás a vasúti állomáson. *Marosújvárról* írják: A marosújvári vasúti állomáson pár nap előtt vakmerő lopás történt. Az esti vonat megérkezésékor a posta kirakásánál egy 1010 koronát tartalmazó pénzeszsákot elloptak. *Szelkynán* *Szimeon* és *Mecheja* *József* veresmarji lakosokat több gyanúok miatt elfogták. A pénzeszsákot kivágya, a levelekkel együtt a vasúti sínek mellett találták meg, de hogy a pénzt hova tették, még eddig nem vallották be.

A külföldi postautalványok. A posta- és táviratvezérlő igazgatósága tudatja a közönséggel, hogy április elsőtől kezdve a külföldre címzett postautalványokat a *számlák* nem mint eddig koronákra, hanem a *rendeltetési ország pénznemére kiállított kiállítású*. A rendeltetési ország pénznemére kiállított postautalványokra a koronáértékben befizetendő összegeket a fővárosi postahivatal állandó kulesok alapján számítják ki és a föladótevésben úgy mint eddig, a koronáértékben befizetendő összeg átvételét nyugtázza. Az utalványozás díja szintén a befizetett koronáértékű összeg alapján számítható ki. Az átszámításnál használt kulesokat, nemkülönben azt is, hogy az egyes országokba mely pénznemre kell a postautalványokat kiállítani, a királyi posta- és távirathivatalokban a közönségnek könnyen hozzáférhető helyen kiüggesztett *Átszámítási táblázatokból* lehet megtudni. Az átszámítási táblázatok a királyi postahivataloknál megszereshetők. Ugyanok az április elsőtől kezdve a külföldi feladók, illetve postahivatalok a külföldről Magyarországra küldött postautalványokat koronáértékben fogják kiállítani. E postautalványoknak a magyar postahivatalok részéről való átszámítása tehát eliesik. A külföldre szóló osomagokat terhelő utánvételeket, csomagokon és a hozzártatózó szállítólevélen s az utánvételi lapon továbbra is koronáértékben kell kitenni. Az átszámítást a rendeltetési postahivatalok fogják végezni ugyanolyan kules alapján, amiről a Magyarországra szóló postautalványok kiállítására új blanketták bocsát forgalomba. A régi nemzetközi utalványlapok csak március 31-ig érvényesek. E napon túl július 31-ig a közönség a birtokában levő használatlan régi lapokat ráfizetés nélkül bármely postahivatalnál új blankettákért becsereítheti.

Tanulmányi kirándulás. A budapesti erdőteiki szakirányú lakaló-iparostanonciskola 43 növendéke *Dúszeghy* Béla, *Endre* János, *Fuzsai* Károly, *Stokovszky* Mátys és *Szersei* György tanárok vezetésével.

alatt március 28-án három napra terjedő tanulmánykirándulásra indul Diós-Győrre, Ózdra és Salgó-Tarjánra, az ottani vas-, acél- és bányaművek megtekintésére.

— **Lelepeselt kártyabarlang.** Az Andrássy-utgi Budapest-kávéházban ma este a hamiskártyások egész szövetkezetére akadt rá a rendőrség. A kávéház tulajdonosa három hónap óta *Grosshändler* Samu rovtól multu ember, akinek 1902-ben a híres rovtelt-bankja volt. Maga a tulajdonos állott a banda élén, amely természetesen kifosztotta a kávéházba vetődött vendégeket. A hamis játékosok tételeket fogadtak el a kártyájukra és megbeszélés szerint mindig az nyert, akinek a kártyájára nagyobb összegeket tettek. A rendőrség készletet vette a dolognak és ma este *Krecsányi Kálmán* rendőrkapitány hét detektívvel megjelent a kávéházban, igazolásra szólította föl a rajtakapott játékosokat. *Bram Dárius* ügynök és a tulajdonos, *Grosshändler* nagy lármát csaptak a detektívekkel, hogy azáltal cinkosak elmenekülhessenek. Mindazonáltal felelősségre vonták *Sohutz Ernőt*, *Rohonczy Lóbl* izidort, *Hoffer Izsót*, *Weisz Lajost*, *Harkányi Hansinger Ernőt*, *Weiszblum Mátyást*, akik ellen megindították az eljárást.

— **A szobafestők sztrájkja.** A szobafestő-, mázoló- és fényező-segédék sztrájkjában fordulat állott be. A békéltetés az iparhatóságnál nem sikerült és nem eredményezte a sztrájk befejezését, amit a segédék annál is inkább reméltek, miután a mesterek többsége a követeléseket megadta, de az iparhatósági eljárásság tagjai közül néhányan a végletekig menő ellentétlásra határozták magukat. A sztrájkbizottság most elszóllította azokat a mestereket, akik a követeléseket megadták, hogy az iparhatósági biztos által egybehívott közgyűlésen szóvalbbséggel mondják ki, hogy a segédék jogos követeléseit elfogadják. Ha e határozatukról szombat délig a sztrájkbizottságot nem értesítik k. hétlőn a munkások kimondják az általános sztrájkot.

— **Robbanás a pécsi kőszénbányában.** Pécsről jelentik, hogy az ottani kőszénbányákhoz tartozó *vassai* bányatelepen az éjszaka bányalégrobbanás történt, melynek hét munkás áldozatul esett. *Őt ember meghalt*, egy súlyos és egy könnyű sérülést szenvedett. A bányalégrobbanás oka még nincsen kiderítve. Eddig három hullát hoztak ki, a másik kettő még a törmelék alatt van s még napokig eltarthat, míg kiássák. A robbanás helyén véletlenül haladtak el a munkások, mert ott dolgoz nem volt. *Urbán Béla* bányaszkúta a vizsgálat teljesítésére a budapesti bányakapitányság megbízásából este Pécsre érkezett. A Dunagőzhajózási Társaság pécsi kőszénbányájában a nagyobb bányaszerencséségek a legkritikább esetek közé tartoznak. Tegnap délután is pontosan működött a lég-szivattyú s a robbanást a hírtelen keletkezett mocsor-gáz okozhatta. *Sztraka Ferenc* pécsi bányavezető mindjárt reggel a helyszínerre sietett. A halottak: *Fekete István*, *Varga Vince*, *György Vilmos* nőtlenek; *Börtes János* nős s gyermektelen, míg *Obermayer Antal* egy gyermek atyja. *Révész József*, aki négy gyermek atyja, ha álos sérülést szenvedett.

— **Rajz- és munkakiállítás.** A technológiai iparmúzeumban kiállítást rendeztek ama rajzokból, amelyeket a rajztanfolyamot végzett asztalos-, kocsigyártó-, lakatos- és bádógos-segédék, és azokból a fadiszító-, esztergályozási, szerszám- és műkovácsolási és dombortási munkásokból, amelyek az esti műhelyi gyakorlatokban résztvevő 205 iparossegéd és munkás készítette. A kiállítás-három héttig tart, megzsemlélhető naponta 9 óráig 1-ig, amikor a múzeum nyitva van. Az állami felső építő-ipari iskolában (VII. Csömör-ut 74. sz.) szervezett építő-ipari téli tanfolyam tanulóinak rajzaiból március 24-én és 25-én rajzkiállítás lesz. Megtekinthető a kiállítási napokon délelőtt 9 óráig 12-ig.

— **Marilla-fürdő.** Annak a kicsinylő előtérletnek az elosztására, amely a magyar fürdőhelyek iránt él a publikumban, egyike a legalkalmasabbnak a *Marilla-fürdő*. Meglepo természetzi szépségeiről *esse az erdőben* címet adott a publikum *Marilla-fürdőnek*, ahol a modern fürdőberendezés minden e.önye olósó áron élvezhető. A panzió kényelmes lakásból, kitünő ellátásból (reggeli, ebéd, vacsora, table d'hôte), kiszolgálásból és világiatásból áll és naponta a szoba minősége szerint 8-9 koronába, vagy 9 korona 50 fillére kerül. A fürdő gyógyvízeszközök is a legújabb vívmányai a therapeutikának. *Marilla-fürdőt* a kényelmessége, jutányossága és kipróbált gyógyító hatása ékes szóval ajánlja mindenkinek, aki üdülés végett fürdőbe készül.

— **Villamos elgásolás.** Ma este a közúti villamos vasút Orozy-ut vonalán az 55. számú kocsin kiemelt egy mészáros szekérnek, amely a Kőbányai-ut felől az Orozy-utra akart fordulni. A szekér izzóporrá tört, a bennülő két mészárosmester: *Werling József* és *Grünwald Sámuel* pedig a kerekek alá kerültek. *Werlingnek* a lábát vágta el a villamos, *Grünwald* a fején sérült meg veszedelmesen.

— **Magyar társaság Konstantinápolyban** című közleményünkkel kapcsolatosan a Központi Menetjegyjároda arról értesíti az érdeklődőket, hogy a társas utazás nem április 29-ikén, amely terminust tévedésből jelezte hanem még e hónap végén, vagyis március 29-ikén indul Konstantinápolyba. Ennek folytán a résztvevni szándékozóknak haladéktalanul kell jelentkezniük. A szükséges utlevélről kívánatra a Menetjegyjároda gondoskodik.

— **A szabók sztrájkja.** A sztrájkoló szabómunkások és mesterek kiküldöttéit *Lode Rezső* iparfelügyelő ma délután békéltető-tárgyalásra hívta meg. A tárgyalások azonban eredménytelenül maradtak, mert a munkások kidolgozott árszabálya két fontos pontját az órabérendésért és az üzletosztályozásra vonatkozó követelést nem fogadták el. Erre a munkások elhatározták, hogy holnaptól kezdve azok a társak is visszatérnek a sztrájkolókhoz, akik már az új lételek mellett munkába állottak. Azonkívül a kismesterekkel együtt szövetkezeti alapon szabásműhelyeket állítanak föl.

— **A Sportújság** tegnap megjelent igen érdekes, változatos tartalommal. Többek között a pénteki *alagi lövészeny* teljes és hiteles programját közli szak- és sportmegbeszélésekkel és megjáható tippekkel.

— **Fiume kávé.** A *Fratelli Deisinger-cég* (Budapest, királyi bérpalota) bérmentve küld 4½ kilogramm finom Kuba-kávé 12 korona 16 fillérért. A cég a kávévet Fiuméből is szállítja.

— **Berkdivül érdekes,** hogy számos ezer ember mit ír a valódi *Feller-féle Elsa-Fluid* kitünő hatásáról. Eredeti elismerő levelek *Felner V. Jenő* gyógyszerésznél, *Stabica, Centrale 23. szám* (Zágrábmege) megtekinthetők. aki 12 üveget vagy 6 duplaüveget 5 koronáért küld bérmentve.

(x) **Aki kertjét szereti, szép virágokat és konyhakerti terményeket akar,** az ideoze magzúkkéletét *Mautiner Odón cs. és kir. udvari makkereskedésben*, Budapest, Rottebiller-ut 32. sz. a cég főirjegyzékét, mely 226 oldalra terjed, kívánatra ingyen küldi.

(x) **Nélkülszhetetlen háziaker nehéz emésztés** minden követkeményeinél a *Pserhofer-féle vértisztító-labdacsok*, melyek gyorsan és biztosan hatnak. A leg-híresebb orvosok is ajánlják nehéz emésztés, gyomor-baj, kólíka, ideges fejtájás, vérszegénység stb. betegségeknel. 1 tekeres (6 doboz a 15 labdac) irt 1.05. A pénz előzetes beküldése után 1 tekereset 1.25, 2 tekereset 2.30 irtért küld bérmentve *Pserhofer J. gyógyszerész* Bécs, Singerstrasse 15. Más gyógyszerekben kérjük a labdacokat mindig *J. Pserhofer* piros színű főiratával.

Elűnt kis leány.

Budapest, március 22.

Titokzatos eset foglalkoztatja már több mint egy hónapja a rendőrséget. Olyan eset, amely szomorú világságot vet a főváros szegény munkásosztályának családi életébe. *Szóllósi Irén* tizenhároméves varró-leány február 8-án elment hazulról azzal, hogy a varrodába megy, és azóta nyoma veszett. Az apa, *Szóllósi János* gyárimunkás kétségbeesetten rohant a rendőrséghez, hogy egyetlen gyermekét megkeresse, de a vizsgálat mindeddig semmi nyomra nem vezetett, bár az elűnt leánynak semmi igazolványa nincs és így kézrekerítése rendes körülmények között nem járna nehézséggel. *Szóllósi János* ma feljött szerkesztőségünkbe és elpanaszolta baját. Apai bánatában sörnyű dolgokat mondott el, amelyek a legszigorúbb vizsgálatot teszik szükségessé a rendőrség részéről. A tőkapitányságon a szegény ember nem merle szíve szerint előadni gyanúját, azért nekünk tárta föl és mi kötelességünknek tartjuk szővá tenni a dolgot, hogy egy támasz nélküli való, szegény munkás megbolygatott családi nyugalmának a helyreállítását előmozdítsuk. Itt közöljük *Szóllósi János* panaszaát a maga lejjességében:

Irénke nevű tizenhároméves kis leányom az elmúlt nyáron egyszer azzal jött haza örömvölgy-utcai lakásunkra, hogy talált egy nagyon jó helyet, ahol őt egy nagysága ki fogja tanítani a varrára és hozzá nem is kell ezért semmit se fizetni. Kérdésünkre elmondotta, hogy a *József-körút 43. szám* alatt lakik az illető nagysága, *Juhász Juliannának* hívják és sok leány jár hozzá tanulni. Elmentünk feleségemmel együtt *Juhász Juliannához* és az fel is vette a lányomat. Attól a perőtől fogva, hogy odajárt, nem evett sohase vacsorát, nem izlett neki semmi és látszott rajta, hogy egészen jóllakva jön haza. Egy napon hazajövet így szől hozzám:

— Édes apa, ma nem alszom idehaza, mert a nagysága elutazik és én fogok vigyázni a házra.

Feltűnt előttem, hogy egy 13 éves gyerekre akarja a nagysága a lakását bízni, és alig hogy a kis lány elment, utána mentem a *József-körút* házába. Beosongottem. Amolyan ógányformájú asszony nyitott ajtót. Amint engem meglátott, észrevettem, hogy megjiegt.

— Irénkét keresem — szóllam.

— Az Irénkét? Igen, igen — hebegte az öreg asszony — és azután sokszor kiállott hangosan a leányom nevét; majd keresztüliszaladt egy sőtét szobán egy harmadik szobába, ott kopogott az ajtón és hívta a leányomat, hogy jőjőn ki, mert itt az apja. Én szorosan az ajtó mellett álltam, ahonnan néhány pillanat múlva egy kurta alsószoknyában kijött a leányom. Amint kilépett, láttam, hogy a szobában egy idősebb ur ül. Mekérdeztem, mi dolga volt odabenn és föl van olyan hiányos öltözetben, a

kis leány elointe nem válaszolt, kissé később pedig azt mondotta, hogy ez a bácsi elzongorázta az ő nő-táját. Eközben egy másik szobából kijött *Juhász Julianna* és elkezdett velem gorbáskodni, hogy mit zavarom őt a lakásában. Már tudtam, hogy a leány hazudott, hiszen a nagysága itt van és nem utazott el. Ekkor már gyanítani kezdtem, hogy itt valami borzasztó dolog történik. Átvittem lányomat a *Rókus-kórházba*, de ott meggyugtaltak, hogy nincs baj. Másnap megint elment a varrodába. A feleségem azt mondta rémeket látok, és kért, ne akadékoskodjak, hagyjam tanulni az Irénkét, hát én hagytam. Február 8-án szokása szerint korán reggel kelt, odajött az égyvámhoz, megcsókolt és azt mondotta, hogy a varrodába megy. Estére azonban hiába vártuk hazá, nem jött. Mindenekelőtt *Juhász Juliannához* mentünk, de ő azt mondotta, hogy nem tudja, hol a kis lány. A feleségem most már azt is bevallotta nekem, hogy ő olyan dolgokat tapasztalt Irénkétől, amiből azt hiszi, hogy rossz útra tért, azonban nem mert nekem szólni, nehogy megverjem a gyermeket. Jelentést tettem azonnal a rendőrségnél, de mindezeideig nem akadtak nyomára az én kis leánykának.

Nagyon gyanakszom, hogy *Juhász Julianna* tud a gyermekem holleléről is, mert a rendőrséghez is hiába fordultam — azért jővők véle az utakra, hogy nagyon szépen megkérjem, tessék engem az én szegény kis lánykámhoz segíteni, mert se éjjelem, se nappalom nincs azóta, hogy elűnt.

Idéig az apa elbeszélése. Tudósítónk felkereste *Juhász Juliannát*, aki kijelentette, hogy nem tudja, hová lett a gyermek, és határozottan tiltakozott *Szóllósi János* gyeranya ellen. Mindenesetre azonban a rendőrségnek szigorú kötelessége az apa eléggé megokolt aggodalmainak a tonalán folytatni a nyomozást.

Szezon.

Nem érkeztek meg még a fecskék;
Nem érkeztek meg még a gólyák;
De most már langyosak az esték
S a tavasz édes, szép valóság.

És mint egy alvó szőke gyermek,
A város ébred bájjal, lustán;
Majd most nyílnak ki a szerelmek
Az aszfalton és künn a pusztán.

A juhászbojtár künn a réten
A nyáj után megy a haraszton,
Oly szomorúan, olyan szőpen,
Mint én utánad, szőke asszony.

Aki lelkennek lelke letél,
Főképpen pedig hogyha rajtad
Lila kalap van s lila fátyol
Alól mosolyog rám az ajkad.

Főleg ha rövid angol szoknya
Van rajtad és fél lakkoipellő,
Főképp ekkor becsüllek sokra:
Szőbb vagy ilyenkor, mint a sellő.

Ó legyen áldott az a mester,
Aki e szoknyát feltalálta.
Lakjék Párisban avagy Pesten;
Kerülje el a csőd s a nátha.

A nátha, mely most minden orrba'
Épít magának enyhe fészket,
(Mint kis madárka a bokorba)
És folyton trüsszögőre kését.

De a tavasz poézisének
Beosse kelléke ez a kórság,
Epp úgy mint e tavaszi ének,
Vagy mint adósnak az adósság.

Mint télen könnyű nyári öltöny,
És vastag téli gúnya nyáron
Az igazi alanyi költőn;
S hegyes vidéken hósi váróm.

A kikeletnek ily kelléke
A fentemlített bősé betegség.
Hanem ön, széasszorszűpek szépe,
Nehogy ezért kétségbe essék.

Az enyhe szőke napsugárba'
Bolyongjon están is vidáman,
Hadd kulloghassak én utáná,
Míg egyszer elkopik a lábam.

Ilyenek mind a költők, lássa,
Főképpen pedig ha szeretek;
S miként a fecske és a nátha
Kellékei a kikeletnek!

REGÉNY

GÖSTA BERLING

SVÉD REGÉNY

Írta: LAGERLÖF ZELMA

(11)

Amikor akadálytalanul visszatérhetett az ut közepére, futni kezdett. Addig futott, ameddig csak tudott, aztán ment egy darabig és újra neki iramodott; kietlen, gyötrelmes félelem fizte előre.

Ekebytól Björneig csak negyedmérföldnyi az út. Marianne már csaknem otthon volt, de mégis azt hitte, hogy eltévedt. Amikor az udvarra ért, minden ajtót zárva talált és sötétség volt mindenütt. Azt hitte eleinte, hogy szülei még nem is érkeztek meg.

Odament a ház ajtajához és erősen megkopogtatta. Megfogta a zárat és megrázta, hogy az egész ház visszhangzott belé. Senki sem jött elő, senki ajtót nem nyitott, de amikor el akarta bocsátani a vaskilincset, amelyet pusztá kézzel ragadott meg, akkor a fémhez erősen odafagyott bőre levált a kezéről.

A hatalmas földesúr, Sinclaire Menyhért hazasietett volt, hogy saját gyermekét kizárja. Mámoros volt az italoktól és vad a haragjában. Gyűlölte a leányát, amiért szerette Gösta Berlinget. A cselédeket a konyhába zárta, feleségét a hálószobába. Szörnyű esküvel fogadta, hogy agyonveri azt, aki be meri Mariannét bocsátani. És jól tudták, hogy be is váltaná a szavát.

Ilyen haragban még senki sem látta. Nagyobb fájdalom soha még nem érte. Ha szeme elé került volna a leánya, talán meg is ilt volna.

Arany drágaságokat és finom ruhákat ajándékozott neki; finom nevelést és tudományos képzettséget adott neki. Büszkesége, becsülete volt. Ugy nézett fel rá, mintha korona lett volna a fején. Ah! Az ő királynője, az ő istennője, az ő imádott szép, büszke Mariannéja! Fukarkodott-e valaha, amikor róla volt szó? Nem érezte-e magát túlságosan alacsonyoknak, amiért apja lehetett! Ah, Marianne, Marianne!

Nem kellett-e gyűlölnie őt, amikor Gösta Berlingbe volt szerelmes és meg is csókolta! Nem kellett-e kitagadni, előle az ajtót elzárni, amikor a fenségét is megbántotta, ilyen embert szeretne! Hadd maradjon Ekebyben, hadd fusson a szomszédokhoz éjjeli szállásért, hadd aludjék a hóban, az mindegy, hiszen úgy is érte már a szenny a szép Mariannét. A férj elmaradt tőle. És az ő életében nincs többé ragyogás.

Ott fekszik ágyában és hallja, amint kopogtatja az ajtót. Mi köze neki ahhoz! Ő alszik! Lenn egy tévedt lány, aki egy elcsapott pappal akarja összedadni magát — annak a számára nincs neki otthona. Ha nem szeretne volna annyira, nem lett volna olyan büszke rá, akkor bebocsátotta volna.

Igen, az áldását nem tagadhatja meg tőle. Azt eljártatta. De az ajtaját megnyitni előtte, azt nem akarta. Ah, Marianne!

A szép fiatal leány még mindig ott állott a ház ajtaja előtt. Majd eszméletlen haragban a zárat rázogatta, majd térdre omlott, összekulcsolta fájós kezét és bocsánatért esdekelt.

De senki sem hallotta, senki sem felelt neki, senki sem nyitott neki ajtót.

Ah, hát nem volt ez borzasztó! Irtózat fog el, miáltal ezt elbeszéltem. Egy bálról jött, amelynek királynője volt. Büszke volt, gondos volt, boldog volt és egy pillanattal később már ilyen feneketlen nyomorúságba taszították. Kizárák az otthonából, kiszolgáltatták a hidegnek, nem gunnyolták ki, nem átkozták, csak hideg, kemény szívvelenséggel kizárták.

A hideg, csillagoktól világos éjszaka ára gondolkod, amely körülvette, erre a nagy, fehér éjszakára az üres puszta hőmérsékkel, a csöndes erdővel. Minden aludt, minden nyugalmas szendregésbe merült; csak egyetlen eleven pont volt ebben az alvó fehérségben. Minden szomorúság, minden gond, minden félelem erre az egyetlen pontra támadt. Ő isten! Hogy így kelljen szenvedni az alvó, keményre fagyott világban!

Először életében találkozott most irgalmatlansággal és keménységgel. Még anyja sem kelt fel az ágyából, hogy megmentse. Régi, hűséges szolgák, akik az első lépésre tanították, hallották őt és egyetlen ujjukat sem mozdították meg érte.

De hát mit vétett, hogy így büntetik? Hol remélhetett irgalmat, ha nem ennél az ajtónál? Ha embert gyilkolt, akkor is kopogtatott volna, abban a biztos hitben, hogy azok benn megbocsátanak neki. Ha minden teremtmények között a legmélyebbre süllyedt volna, ha nyomorint rongyok közt fetrengene, akkor is kopogtatna ezen az ajtón és szeretetteljes fogadtatásra számítana. Ez az ajtó az otthonához vezetett — mögötte csak szeretet várható rá.

Hát nem elég megpróbáltatást mért már rá

az apja? Nem nyitja-e meg most már neki rögtön az ajtót?

— Apám, apám! — kiáltotta. — Bocsáss he! Fázom, reszketek a hidegtől. Borzasztó idekűn!

— Anyám, anyám! Te, ki olyan sok mindent tetél meg értem, ki olyan sok éjszakát virrasztottál át miattam, mért alszol most? Anyám, anyám, csak ezen az egy éjszakán légy még ébren és én soha nem okozok megint bánatot neked.

Kiált, aztán visszafojtott lélegzettel hallgat, lesi a választ. De senki sem hallgat rá, senki sem felel neki.

Arra vad rémületben a kezét tördeli, de szemének ninosen könnye.

A hosszú fekete ház az ő zárt ajtóival és fekete ablakaival kietlenül, mozdulatlanul állott az éjszakában. Mi lesz hát így belőle hajléktalanul? Meg volt bízva, hogy el fog becselentve örökre, amíg csak a feje fölött az égboltozat ráborul a földre. És saját apja nyomta a vállára ezt az izzó vasat!

— Apám — kiáltja még egyszer — mi lesz belőlem? Az emberek a legrosszabbat fogják gondolni felőlem.

Sírt és jajgatott, teste megmerevedett a hidegtől.

— Ah, hogy ilyen siralom szakadhat rá, valakire, aki olyan magasan tűndökölt! Ah, nem sok kell ahhoz, hogy az ember a legmélyebb nyomorúságba zuhanjon! Ne féljen aztán az ember az élettől? Ki lehet biztos a dolgában itt a földön? Köröskörül, mint viharos tenger hullámozott a gond; noha nyaldossák a hullámok a hajócska oldalát, ime, most feltalálnak, hogy legyűrjék. Nincs szilárd talaj, nincs biztos hajó sehol, ameddig csak a szem ellát, csak ismeretlen égboltozat a gond nagy tengere felett...

De ni! Végre, végre! A küszöbön át könnyű léptek közelednek.

— Te vagy, anyám? — kérdi Marianne.

— Igen, gyermekem.

— Bejöhetek már?

— Apád nem akar bebocsátani.

— Vékony cipőmben futottam ideig a hóban Ekebyból. Egy órahosszat álltam itt és kiáztam. Megfagyok idekűn. Miért jöttetek el nélkülem?

— Gyermekem, gyermekem, miért csókolod meg Gösta Berlinget?

— De hát mondd meg apának, hogy azért én szeretem őt. Csak színjáték volt. Azt hiszi talán, hogy a felesége akarok lenni?

— Menj a bérliköz és kérj ott szállást éjszakára. Apád itt van. Nem akar kijózanodni. Fogva tartott odafenn. Kisurramtam, amikor azt hittem, hogy alszik. Agyonütö, ha bejössz.

— Anyám, anyám! Idegenekhez menjek, amikor magannak is van otthonom? Hát az én anyám az éppen olyan szigorú, mint az apám? Hogyan tűrheted, hogy kizárjanak? Itt fekszem le kűn a hóban, ha be nem bocsátasz!

Akkor Marianne anyja rátepte kezét a kilincsre, hogy kinyissa az ajtót. De abban a pillanatban súlyos léptek hallatszottak a lépcsőn és éles hang szólította.

Marianne figyelt, anyja elsielt, az éles hang leszidta... és aztán...

Marianne valami borzasztót hallott — minden szó tisztán hangzott a csöndes házban.

Ütésnek, botütésnek, vagy pofonknak a zaját hallotta, aztán halk neszt és újra ütést.

Az ő anyját ütötte, a rettenetes Sinclaire Menyhért a feleségét ütötte!

Sápadtan az iszonyattól borult most le Marianne a küszöbre és vonaglott a fájdalomtól. Most már sirt és könnye jéggé fagyott a szülőház küszöbén.

— Irgalom, kegyelem! Nyissátok ki, nyissátok ki ezt az ajtót, hogy bemehessen, s a hátát oda tartsa az ütések alá! Ah, útni tudja az anyját, mert gyermekét nem hagyja megfagni a hóban, mert vigasztalni akarja gyermekét!

Mélyen megálátott azon az éjszakán Marianne. Azt álmodta, hogy királynő és ott hevert akáresak egy megkorbólcsolt rabná.

De aztán hideg haraggal kelt föl. Még egyszer rácsapott véres kezével az ajtóra és így kiáltott fel:

— Halld, mit mondok neked, teneked, aki az anyámát ütöd. Fogsz te még sírni, Sinclaire Menyhért, sírni fogsz te még!

Aztán elment a szép Marianne és lepihent a hóra. Ledobta a bundáját és ott feküdt fekete bársonyruhájában, amely ríkiótan vált el a hótól. Ott feküdt és kiszinezgette magának, hogyan fog majd ráakadni másnap az apja, amint korán reggel a házból kijön. Csak az volt az egyetlen végya, hogy maga az apja találjon rá.

Ekebybe eloltottak minden világozságot, a vendégek mind eltávoztak. A lovagok magukra maradtak fenn a lovagszárnyban és körülállották az utolsó, félig kiürült pucosos üstöt.

Akkor Gösta Berling rácsapott az üstre és

rátok köszöntött, eltűnt időik asszonyaira. Rólatok beszélni — mondotta — annyi, mint a menyországról szólani, ti hiru szépségek, hiru rajongások. Örök ifjak, örök szépek és szelidek vagytok, mint az anya, mikor gyermekére néz. Lágyan, mint a mókusok, csüngtök a férj nyakán. Sohasem reszketek hangotok a haragtól, soha ráncba nem borult a homlokotok, légy kezetek sohasem volt nyers és érdes. Szelid szentek volnátok, felékesített szobrok házatok templomában. A férfiak a lábaitoknál heverték, tömjént és imádságot áldozva nektek. Általatos kivétel csodáit a szerelem, a ti homlokotok köré övezte a költészet az ő aranyugaru dicsfényét.

És a lovagok felpattantak, mámorosan a bortól, mámorosan szavaitól, vérük fölpezsdült a mulatság örömeitől. Az öreg Eberhardt bátya és a tunya Kristoffer pajtás sem húzódtak a tréfától. Nagy sietséggel befogtak a lovagok a szánokba és kihajtottak rohamosan a hideg éjszakába, hogy még egyszer bemutassák azoknak a hódotukat, akiknek nem lehet eléggé hódolni, hogy mindannyiuknak, akiknek piros arca, élénk szeme ott sugárzott még alig egy-két órával ezelőtt Ekeby nagy termeiben, szerenádót adjanak.

De a lovagok nem juthattak nagyon messzire a tervükkel, mert amint Björnebe érkeztek, ott találták a szép Mariannét otthonának ajtaja előtt a hóban.

Megborzadtak és feldühödtek, amint ott látták feküdni. Ugy érezték, mintha egy imádott szentképet találtak volna a templomajtó előtt lezaggatva és szétrombolva, olyesfélét érezték, mintha valami gonosztevő szétörtle volna egy Stradivarius-hegedű vonóját és szétszaggatta volna hurjait.

Gösta öszezszorított ököllel fenyegette meg a sötét házat.

— Ti gyűlölet embereit! — kiáltotta. — Ti jégverés és északi szelek, ti isten paradicsomának pusztítói!

Beerencrutz meggyújtotta a lámpását és rávilágított a halotthalvány arcra. Ekkor a lovagok meglátták Mariannét szétmarcangolt kezét és a könnyeket, amelyek a szempillái közé fagytak és keseregtek, mint az asszonyok; mert hát nemcsak szentkép és hurosszhangszer volt, hanem szép asszonyteremtés is, aki az ő öreg szívükbe melegséget árasztott.

Gösta Berling térdre hullott mellette a hóban.

— Itt fekszik hát ime, az én mátkám! — így szólott. — Néhány órával ezelőtt adta nekem a mátkácskót, apja pedig áldását ígerte nekem. Itt fekszik és várja, hogy megosszam vele fehér ágját.

És Gösta erős karjaiba fogta az élettelen teremtet.

— Fel, vigyük őt haza Ekebybe — mondotta — most már az anyém! A hóban találtam meg s most már senki sem veszi el őt tőlem. Azokat itt benn, föl sem keltjük. Mit kereshet ő amaz ajtók mögött, amelyeken véresre verte a kezét?

És a többiek helybenhagyták. Gösta Berling rátepte Mariannét az első szánra és melléje ült. Beerencrutz hátul kapott fel a szánra és megragadta a gyeplőt.

— Dörzsöld hóval, Gösta, tanácsolta.

A hideg megdermesztette tagjait, ennyi volt az egész. Makacs, ieközvetlenül zsave vert még. Az eszméletét sem veszítette el, egészen tisztában volt azzal, hogyan akadtak rá a lovagok, csak-hogy nem tudott megmozdulni. Ugy feküdt ott mereven és mozdulatlanul a szánon, miközben Gösta Berling hóval dörzsölte és hol sirt, hol csókolta. Kimondhatatlan sóvárgást érzett Marianne arra, hogy csak fel karját megmozdíthassa, hogy gyöngédséggel felelhessen.

Visszaemlékezett mindarra, ami történt, ott feküdt meredten és mozdulatlanul és soha még olyan világosan nem gondolkozott, mint éppen ekkor. Szerette-e Gösta Berlinget? Igen, szerette. Szeszély volt-e csak az, ami ezzel az estével kezdődött és éppen olyan gyorsan mulik-e el, mint ahogy jött? Nem már régóta szerette — sok év óta.

Összehasonlította magát vele s Wermland többi embereivel. Mindannyian egészen olyanok voltak, mint a gyermekek. Engedtek minden sovárgásnak, amely a szívükben támadt. Csak különleges életet folytattak és soha lelküknek a mélyét nem kutatták. Ő ellenben olyan lett, amelylyenne akkor leszünk, ha idegenben élünk az emberek között; nem tudott egészen ocsáodni lenni. Ha szeretett — igen, bármennyire erőltette is magát — énjének egyik fele mindig rósen állott és hideg, gunyos mosolylyal szemlélődött. Olyan szenvedélyre áhított, amely megjön majd egyszer és vad eszméletlenségbe ragadja majd el. És ime megjött az a hatalmas erő. Amikor ott az erkölyen megcsókolta Gösta Berlinget, először feledkezett meg akkor magáról.

(Folytatás következik.)

KÖZGAZDASÁG

A gazdaságkongresszus. A gyakorlati gazdaságkongresszus rendezésére felhívja a kongresszusra jelentkezőket, hogy a méréselőtti vasúti jegyek váltására jogosító utalványok kiállítására s illetőleg szétküldésére véget a felszólalás (kiindulási) vasutalványok neveit is haladéktalanul tudassák a Nemzeti Gazdaságkongresszus Egyesületével vagy a Magyar Gazdák Lapja szerkesztőségével (Budapest, VII. Baross-tér 14. sz.).

A Magyar Jelzálog-Hitelbank 4 1/2%-os irt. n. 6. községi kötelezőinek soroslista április 1-én délután 10 órákor fog a bank helyiségeiben megartatni.

A vámkézelés reformja. A budapesti kereskedelmi és iparkamara főtterjesztést intézett a kereskedelemügyi miniszterhez ama nehézségek megszüntetése iránt, amelyek a külföldről érkező áruk vámkézelése közül a budapesti fővámbivatalban tapasztalhatóak. A 18 terjesztésben eg. egek között a következő indokok kérelmek foglaltak: a fővámbivatalban a postaküldemények elvámolására szolgáló helyiségek kiövezendők; az egyéb áruk vámkézelésére szolgáló nagy csarnok, amely télen nem létezik és állandóan léghuzamos, megfelelő berendezéssel használható állapotba helyezendő; ugyanebben a csarnokban a nagyobb szállítóhegyek részére a lehetőleg képest kiövezendő helyiségek rendezendők be; az elvámolások gyorsítása céljából az áruk ki- és besomagolásához kellő számú gyakorlott és megbízható munkás-személyzet alkalmaztassék és nevezetesen az esküdtőrdári intézmény jelenlegi alakjának megváltoztatásával e munkák végzésére kiválóan olyan egyének alkalmaztassanak, akik azokat kitűnő alakkal önmaguk teljesítik a vámkézelést eszközözteszt személyzet, amely megfizetett munkája mellett sem képes az egyre fokozódó forgalmi igényeknek kellő időben megfelelni. A szükséghez képest szaporítandó; a külföldről érkező arany-, ezüst- és ékszeráraknak a téjelzése végett magában a fővámbivatalban külön téjelző-kirendeltség volna szervezendő.

Az Agrária Magyar Gőpforgalmi Részvénytársaság ma rendkívül közgyűlést tartott amelyen az igazgatóság a vállalat addigi tevékenységéről számolt be. Örömmel jeleni, hogy az üzlet fejlődése minden várakozásnak megfelelt és jelentősen kiemelte azt, hogy az egész ország kitűnő tetszéssel fogadja azon üzleti programját, mely szerint kizárólag csakis magyar gyártmányú gépeket hoz forgalomba. A vállalat, mely ilyenm. programmal az első és egyedüli az egész országban, ezután is szigorúan ragaszkodni kíván azon üzleti elveivel és továbbra is kizárólag csakis magyar gyártmányokat fog terjesztetni, miután ezen alapon a gyakorlat eléggé megfelelő eredményeket enged az üzlet prosperálására következtetni, mert a magyar gazdaságosság — különösen a magyar nagyvadászok, a vállalatot minden irányban melegen karöltél fel.

A Hollandi Előbiztosító-Társaságnál 1904. évi február hónapban 485 ajánlat nyújtottak be a társaságnál 3,687,979 korona 01 fillér tőke és járadékra, ebből visszautasított 75 ajánlat 428,540 korona tőke és járadékra, kiállított tehát 410 új kötvény 3,259,439 korona 01 fillér tőke és járadékra. 1903. évi február hó végével a biztosítási adag volt: 23,892 kötvény 281,160,792 korona 86 fillér tőke és járadékra.

Vásároszok. (Vámos és Bruszt hatóságai közvetítők üzleti jelentése a Budapesti Napló részére.) A mai betivásár forgalma kis hozatok mellett szintén nem mondható kielégítő eredményűnek, habár a veltelkdv jó, és így nagy tételek felkúldését ajánlatok. Részleteiben a következők alakult az üzlet: Húslesek: Vidéki marhahas eleje 76-86, hátúja 86-104 korona 100 kilónként. Östt borjúk bőrbőn hosszan mérve súlyvonás nélkül 90-102 fillérrel nyertek elhelyezést kilónként minőség szerint. Az értékeléses östt-borjúk láda jó, mért is nagy tölelek felkúldését kérjük. Lezuhott sertésűs 112-124 sertések szalonnával 108-116 fillérrel voltak a forgalomban kilónként minőség szerint. Bárányok párja minőség szerint 6.-14.-korona. Tojásban az üzlet lanyhább és ma I. rendű friss telt árú 63-65 koronát jegyzett eredeti ládánként. Tejtermékek: I. r. szövetkezetű tevaaj 230-260, jó friss főzvaj 170-190 és friss tehenúrut 26-22 fillér kilónként. Vágott baromfi: nagyon szilárd az üzlet és ma I. rendű szépen tisztult kezelt hízott ludak kilója 160-160, hízott pulykák kilója 140-160 fillérrel kelt el minőség szerint. Vadfélék: szarvas 76-84, dámvad 86-90, vaddisznó 60-100 fillér kilónként. Délgyümölcsöt vidékre a következő áron szállíthatunk: I. r. narancs 160-as 7.-, 200-as 7.-, 300-as 8.50, 360-as 7.50 korona ládánként. Kosárnarancs 100 kilója 18.-korona. Vépiros narancs is van állandóan rektóron I. rendű citrom 300-as 6.50, 360-as 7.-korona ládánként.

Sertés konzumvárái jelentés. (A székesfővárosi sertésvásár és közvágóidő intézősége.) Március 22-én. Félhajtás összege 140 darab sertés, 15 darab süldő. Előző napi eladatlan maradvány 93 darab sertés, 15 darab süldő, összesen 238 darab sertés, — darab süldő. Eladatlan 238 darab sertés — darab süldő. Eladatlan maradvány — darab sertés, 15 darab süldő. A vásár irányzata élnék. Az árak változatlanok. Következő árak jegyzettettek: Zsirsertés: Öreg I. rendű 360 kilogramm felül 100-101 fill. g, II. rendű 280-350 kilogramm — fillér g, II. rendű selejtet 84-94 fillérig, kanló — fuérig, fiatal nehéz 300 kilogramm felül 102-109 fillérig, fiatal közép 220-300 kilogramm 86-104 fillérig, fiatal könnyű 220 kilogramm 92-102 fillérig, süldő — fillérig, malac — fillérig. Hassertés: nehéz 300 kilogramm felül 86- fillérig, könnyű 140-300 kilogramm — fillérig. Süldő — fillérig malac 40 kilogramm — fillér. Árak minden levonás nélkül kilogrammonként, elősúlyban értendők.

Borjúvásár. 1904. évi március hó 22-én. (A budapesti marhavasártéri vásár-pénztár részvevő társaságtól.) Felhajtás. Belföldi élő borjú 491 árú, leült borjú — db, bécsi borjú — db, — db, nővendékmárha — darab, bárány élő — darab, leült bárány — darab. — Árjegyzések. — Belföldi élő borjú I. rendű 82-92 l.-ig, kiv. — l. II. rendű élő borjúkért 72-80 l.-ig, I kilónként, leült borjú I. r. — l.-ig, II. r. — l.-től — l.-ig, kivét. l. kilónként, levonás nélkül. Rugott borjúkért — l.-ig, Nővendékmárha — l.-től — l.-ig, I. r. — l.-ig, középminőségű — l.-től — l.-ig, alárendelt — l.-ig, I. k.-kint, Bárány élő — — k., leült bárány — — k., korona, kivételesen ár — k.-ig páronként. — Irányzat élnék volt, az árak általában 6-8 fillérrel kg.-ként emelkedtek.

Bécsi sertésvásár. A st.-mári központi vásároszokban megtartott sertésvásárra bejelentettek 5826 darabot, ebből a vásár elején felhajtottak 2298 darab fiatal sertést, 2174 darab magyar hízott sertést és — darab nehéz sertést. Összesen — darabot. Jegyzések: klgr.-kint elősúlyban (a. ogyasztási adót nem számítva): elsőrendű sertés 111-118 fillér, kivételesen 115 fillér, középminőségű 105-109 fillér, könnyű sertés 97-103 fillér, fiatal sertés — fillér, süldő 76-94 fillér.

A budapesti gabonátözsde.

Budapest, március 22.

Nyugodt hangulat mellett 21000 métermázsza buza került a forgalomba néhány fillérrel alacsonyabb árakon.

Rozsban nyugodt volt az irányzat.

Zab jegyzése 5-10 fillérrel alacsonyabb.

Tengeriben 5 fillérrel estek az árak.

Eladatott:

Buza. Tiszavideki: 100 mm. 79 k. 8 K. 67 1/2 f., 500 mm. 80 k. 8 K. 60 f., 300 mm. 89 1/2 k. 8 K. 65 f., 100 mm. 79 k. 8 65 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 65 fillér.

Oroszházi: 5500 mm. 79 k. 8 K. 65 f.

Makói: 1000 mm. 78 k. 8 K. 62 1/2 f., 1000 mm. 78 k. 8 K. 62 1/2 f.

Pestmegyei: 500 mm. 80 k. 2 K. 60 f., 300 mm. 78 1/2 k. 8 K. 37 1/2 f.

Bánáti: 2550 mm. 79 k. 8 K. 42 1/2 f.

Adas: 1140 mm. 76 k. 8 K. 42 1/2 f.

Szécsényi: 1770 mm. 76 k. 8 K. 32 1/2 f.

O-Becsei: 2600 mm. 77 k. 8 K. 40 f.

Törbő-Becsei: 2000 mm. 77 k. 8 K. 35 f.

Bácsi: 100 mm. 77 k. 8 K. 35 f.

B.-Almási: 2000 mm. 76 k. 8 K. 30 f.

Műn három hónapra.

Ros: 200 mm. 6 K. 51 f., 300 mm. 6 K. 45 f., 200 mm. 6 K. 45 f., 100 mm. 6 K. 45 f., 100 mm. 6 K. 42 1/2 f., 100 mm. 6 K. 40 f., 150 mm. 6 K. 40 f. paritásra.

Zab: 100 mm. 5 K. 75 f., 200 mm. 5 K. 45 f., paritásra.

Készpénzfutás mellett.

A készpénz hivatalos jegyzése a budapesti árú- és értéktözsde szokásai szerint készpénzben és kilogrammonként. — A minőség hektoliterenként 50 kilogrammonként.

Table with 6 columns: Item, Kilo, K-től, K-ig, 50 Kilogramm, 100 Kilogramm. Rows include Tiszavideki, Fehérmegyeri, Pestmegyei, Bányai, Székely, Székely, Székely.

Table with 3 columns: Item, Kilo, 50 Kilogramm. Rows include Rozs, Árpa, Káposzta, Zab, Tengeri, Repce.

A határidőszület folyamán a következő kötések történtek:

Table with 2 columns: Item, Price. Rows include Áprilisi buza 1904., Májusi buza 1904., Októberi buza 1904., Áprilisi rozs 1904., Októberi rozs 1904., Májusi tengeri 1904., Juliusi tengeri 1904., Áprilisi zab 1904., Októberi zab 1904., Auguszt. repce 1904.

Déli egy órákor a következő záróárak állapottak meg hivatalosan a tőzsdén:

Table with 2 columns: Item, Price. Rows include Áprilisi buza 1904., Májusi buza 1904., Októberi buza 1904., Áprilisi rozs 1904., Októberi rozs 1904.

Table with 2 columns: Item, Price. Rows include Májusi tengeri 1904., Juliusi tengeri 1904., Áprilisi zab 1904., Októberi zab 1904., Repce augusztusi 1904., Délután fél 5 órákor zárul: Áprilisi buza 1904., Októberi buza 1904., Áprilisi rozs 1904., Októberi rozs 1904., Áprilisi zab 1904., Októberi zab 1904., Májusi tengeri 1904., Juliusi tengeri 1904., Augusztusi repce 1904.

A budapesti értéktözsde.

A mai tőzsde esendes irányzat mellett kedvetlen hangulattal nyílt meg. Déiben gyöngén indult az üzlet, később azonban javult a hangulat és a nemzetközi értékek kedvezőben zártak. Az általános forgalom azonban szűk keretek között mozgott. Valuta és ércár változatlan.

A helyi értékek piacán nyugodt volt az irányzat.

Értéktözsde: Osztrák Hitelrészvény 641.50-642.75. Magyar Hitelrészvény 761.50-762.75. Osztrák-magyar államvasut 636.75-638. Rimamurányi vasúti részvény 478.50-480. Magyar leszámítóló bank 483 korona.

A déli tőzsdén zárultak: Osztrák Hitelrészvény 642.25-644.50. Magyar Hitelrészvény 762.—764.—. Osztrák-magyar államvasut 638.25-638.50. Rimamurányi vasúti részvény 479.—478.50. Leszámítóló-bank részvény 452. Jelzálogbank részvény 616. Budapesti közúti vasut 555.—. Városi villamos vasut 318.—318.50. Magyar koronajáradék 98.90-98.—97.85. korona.

1/2 órákor zárul: Osztrák Hitelrészvény 648.50. Magyar hitelbank részvény 765.75. Leszámítólóbank részvény 452.—. Rimamurányi vasúti részvény 479.—. Osztrák-magyar államvasut részvény 640.50. Közúti vasut részvény 555.—. Városi villamos vasut részvény 318.50 korona.

A hivatalos záratok a következők voltak:

Table with 4 columns: Item, Pénz, Ár, Pénz, Ár. Rows include Magyar államadóság, Osztrák államadóság, Idegen államadóságok, Egyéb nyilvánt. közt. érték.

Budapest főv. 1897. 4% kötsz. 97.25 98.—. Temes-Béga-Ársv. 4% 98.— 98.—.

Table with 4 columns: Item, Pénz, Ár, Pénz, Ár. Rows include Bankok: Angol-osztrák bank, Budapesti bank, Kis magyar iparbank, Pápai hitelbank, Hazai bank részvény-társaság, Hermes m. ált. vált. társaság, Magyar-Általános Hitelbank, Ugyanaz márc. ut., M. agr. és járadék, Magyar jelzálog-társaság, Ugyanaz márc. ut.

Table with 4 columns: Item, Pénz, Ár, Pénz, Ár. Rows include Malinok: Concordia-malom, Első bpesti malom, Ersekélt-malom, Lajta-malom.

Table with 4 columns: Item, Pénz, Ár, Pénz, Ár. Rows include Bányák és tégelyárak: Bpest-szentlőrinc téglagyár, Együttműködés, Ersekéltbánya, Kőszénbánya, Felsőmagyarország, Bányászati és kőbányászati társaság, Magyar-Általános Hitelbank, Kis-Szécsi gránit-résztulajdonosok, Kőbányászati és tégelygyártó társaság.

Közelkedési vállalatok részvényei.

Table with 4 columns: Item, Pénz, Ár, Pénz, Ár. Rows include 'Adria' m. tengerhaj. r.-t., Budapesti közúti vasút, Ugyanaz márc. ut., Budapesti vill. vasút, Budapesti vill. vasút, Ugyanaz márc. ut., Budapesti vill. vasút, Ugyanaz márc. ut., Budapesti vill. vasút, Ugyanaz márc. ut., Budapesti vill. vasút, Ugyanaz márc. ut.

Könyvnyomdai részvények.

Table with 4 columns: Item, Pénz, Ár, Pénz, Ár. Rows include Athenaeum, Franklin-Társulat, 'Pallas' ir. és nyomdai r.-t.

Napirend.

Reggeli: Szerda, március 23. — Római katolikus: Frumencius — Protestáns: Huba. — Görög-keleti: (március 10.) Kod és társ. — Zsidó: Nisan 7. — Nap fel: 5 óra 43 perckor. — Nyugul: 5 óra 59 perckor. — Hold fel: 9 óra 13 perckor kel. — Nyugul: 12 óra körül éjjel. A horvát miniszter fogad délután 4 órakor. A képviselőház elnöke fogad 9 óratól 10 óráig. Az osztályorszájak huszára délelőtt 9 órakor. (I. nap.) Grafikai kiállítás a Nemzeti Szalonban nyitva este 3 óráig. Belépődíj 50 fillér. Könyves Kálmán-társaság képviselőlétsége Nagymező-utca 37. szám. Megtekinthető egész nap díjtalanul. Nemzeti Múzeum. Képtár. Nyitva van d. e. 9 óratól 1 óráig. A fővárosi intézet múzeuma a Stefánia-úton nyitva délelőtt 10 óratól 1-ig. Belépődíj 1 K. Az Akadémia Goethe-szobrája nyitva 10-12 óráig. Múzeum könyvtár nyitva délelőtt 9 óratól 4-ig. Akadémiai könyvtár nyitva 3-7-ig. Legyetem könyvtár nyitva délelőtt 9-12 óráig és délután 3-6-ig. A kereskedelmi és iparkamara könyvtára (Szemeré-utca 6. sz.) nyitva minden hétköznap fél 10-től fél 2-ig. A fővárosi könyvtár a rendezés ideje alatt zárva. Memórias do Brasil nyitva délelőtt 9-12 óráig és délután 3-6-ig. Az agrárminis. osztály és múzeuma. Megtekinthető egész nap III. ker. Ó-Buda, Külső-Szent-Endrei-ut. Helyierdeket vasut a Pálffy-terrel. Alutarkert a Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér.

Időjelzés.

As Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése.

— Március 22. —

Table with columns: Állomások, Levegő-hőmérséklet, Felhőzet, Hőmérséklet. Lists various weather stations and their readings for March 22nd.

Jelöl magyarázat: K = kel, Ny = nyugat, D = dél, É = észak. A felhőzet: 0 = egészen derült, 1 = többnyire derült, 2 = részben felhős, 3 = többnyire borult, 4 = egészen borult, 5 = eső, 6 = hó, 7 = köd, 8 = zivatar.

Haránknak az idő a Dunántúli nyugati felének kivételével, ahol az éjjel havazott, derült, száraz volt és a legtöbb helyen a hőmérőket ismét jóval fagypontra áll szálta.

Nyugat- és Északkelet-Európán át, Észak- és Délkelet-Európán pedig a délnyugati nyomas borítja.

Európaán Dél-Északországon, Romániában, meg Németországban voltak nagyobb esők. A hőmérészek nyugaton kevés emelkedett.

Küldés: Némi hőemelkedéssel, változókény idő várható, helyenkint csapadékkal.

Vizállás.

Table with columns: Mára. Márc. 22., Tegnap. Márc. 21., Holnap. Márc. 20., showing water levels at various locations like Inn, Duna, Tisza, etc.

sorsjegy 151.90. Osztrák hitelsorsjegy 464.— Angol-osztrák bank 279.50. Német bankjegyek 110.25. Osztrák-magyar bank 1000.— Dél-vaar 79.— Dunapályabizársi részvény 847.— Dobányrészesvény 327.— (Gazdasági és királyi arany 11.35. Németbank váltók 117.52. 4%-os osztrák járadék 99.45.— Osztrák koronajáradék 99.45. 1844-iki sorsjegy 258.— Osztrák hitelintézet részvény 646.75. UnioBank 526.— Osztrák Lánycsónak 425.— Osztrák-magyar Államvasut 629.75. Kihatól. v. vasút 425.— Alpesti bányarészesvény 408.25. 30. ungar. arany 19.09. Londoni váltók: 240.0. Décs Izau way Ltd B.— Bécs Izau way Ltd 3.— Londoni váltók 315.— Osztrák Lloyd —. Török sorsjegyek —. Az iranyzat gyengült.

Budapest-közbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Március 22. A sertés-áru iranyzata: változatlan. A) Lisztos sertés-áru: 1) A nagy- és kis-örökösök. Öreg nehéz (paronkint) 400 kilogramm fölül súlyban 116-118 fillérig. Öreg könnyű (paronkint) 300-320 kilogramm terjedő súlyban — fillérig. Fiala nehéz (paronkint) 320 kilogramm fölül súlyban 124-125 fillérig. Fiala közép (paronkint) 260-300 kilogramm terjedő súlyban 123-124 fillérig. Fiala könnyű (paronkint) 160 kilogramm terjedő súlyban — fillérig. — II Magyar sertés: Nehéz (paronkint) 280 kilogramm fölül súlyban — fillérig. Közép (paronkint) 240-280 kilogramm súlyban — fillérig. Könnyű (paronkint) 240 kilogramm terjedő súlyban — fillérig. — III Romániai: Nehéz (paronkint) 320 kilogramm fölül súlyban — fillérig. Közép (paronkint) 280-320 kilogramm terjedő súlyban — fillérig. Könnyű (paronkint) 200 kilogramm terjedő súlyban — fillérig. — IV Romániai eredei (Stach): Nehéz (paronkint) 240 kilogramm terjedő súlyban — fillérig. Könnyű (paronkint) 240 kilogramm terjedő súlyban — fillérig. — V Szerbiai: Nehéz (paronkint) 260 kilogramm fölül súlyban 124-125 fillérig. Közép (paronkint) 240-260 kilogramm terjedő súlyban 123-124 fillérig. Könnyű (paronkint) 240 kilogramm terjedő súlyban 120-122 fillérig.

Sertés-élelés a 1904. március 20. napján volt készlet 19.229 darab. — 1904. március 21. napján behaltatott 433 darab, 1904. március hó 22. napjára maradt készletben 19.224 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Március 22. —

Kinevezések. Az igazságügyminiszter dr. Buda Kálmán kolozvári Ferenc József tudományvetémi tanárt a törvényes-kereseti orvosi vizsgálat-bizottság tagjává, Forgó Endre nagykereseti járásbírói irnokot a kecskeméti járásbíró-székhez, irodatbizt., sváb Sándor soproni törvényszéki irnokot a soproni járásbíró-székhez, Breznay István királyi helyettes járásbírói irnokot a beregszászi törvényszékhez, ifj. Szmetana Károly ügyvédet a jöcseli és dr. Takács László a komáromi ügyészséghez beosztott bírói irnokokat a komáromi ügyészség kerülete ügyéségi megbízottakká, a pénzügyminiszter Hámberk Lajos államkamarási 1. oszt. ideiglenes minőségű segédnyelviszt számgyakornokká, Schmek István pénzügyi számgyakornokot és Vida Károly nagykereseti adóhivatali díjtalan gyakornokot ideiglenes minőségű segédnyelviszt számgyakornokokká nevezte ki.

Anyakönyvi kinevezések. A belügyminiszter Berograrmegyében a kajdánói anyakönyvi kerületbe Polcsák Gyulát anyakönyvvezetőhelyettesre, Szegervarmegyében a süttői anyakönyvi kerületbe Erdélyi Sándor joggyakornokot, Háromszegarmegyében a támasfalvi anyakönyvi kerületbe Vajna Imre támasfalvi bíróköt, Hontvarmegyében a garankissalói anyakönyvi kerületbe Nagy Pál népközlai tanítót, Mosonvarmegyében a bánatvári anyakönyvi kerületbe Weninger Antal jegyzőt, Sopronvarmegyében a kaboldi anyakönyvi kerületbe ifjabb Blükke Frigyes körjegyzőt, Klenner János tanítót a szarvoköb, Nyulassalván győztesrezt a németlőb, Nissy Lajos segédjegyzőt a medgyesre, Gross Márton népközlai tanítót, Szatmárvarmegyében a nagybányavideki anyakönyvi kerületbe Kovács Sándor járási szolgabíró, Szilagyarmegyében az alsóvárcsai anyakönyvi kerületbe Stössel Salamon körjegyzőt, Torontárvarmegyében az orlovati anyakönyvi kerületbe Radovits Dusan jegyzőt, az oppoavai pedig Márkuz Márk jegyzőt az orlovatiba, Dudarszky Szilárd segédjegyzőt, a glogoviba Gebhardt Márton segédjegyzőt, a kanakiba pedig Herczely József György jegyzőt irnokot, Trencsénvarmegyében a ra-er-földi anyakönyvi kerületbe Holub István községi bíró, Udvarhelyvarmegyében a székelyudvarhelyi anyakönyvi kerületbe Nagy Ferenc nyugalmazott vármegyei kádót anyakönyvvezetőhellyettesre nevezte ki.

Nemagyonaratók. Schmid Viktor felsőháromi illetőségű ugyanott lakos családi nevének Kardosa, — kiskoru Schosberger Vilmos budapesti lakos, tanuló családi nevének somogyira, — kiskoru Schwarz Márkus pinóc, Ferenc és Fülöp tanuló, budapesti lakosok családi nevének Szegetre, — Szopusek János tanító, háromszéki lakos, valamint kiskoru leánya Margit családi nevének Szegetre, — kiskoru Ulmer Gyula trencsényi lakos, tanuló családi nevének Újvárra, — Malmák József felsőháromi illetőségű ugyanott lakos, valamint kiskoru gyermekei: János és Miklós családi nevének Váradira, — Löffler Mózes-Ábrahám, alias Adolf morva-szentjánosi születésű, jelenleg zürichi lakos, orvostanhallgató családi nevének Rétre, — kiskoru Kohn Arthur budapesti lakos, tanuló családi nevének Körösire, — Bruker Ármán veszprémi lakos m. kir. honv. 7. gyalogezredbeli I. oszt. számvető altiszt családi nevének Borosra, — kiskoru Geiger Jenő budapesti lakos, tanuló családi nevének Hegedűsre, — Baudenszki Márton tarjáni illetőségű tatal lakos családi nevének Békétre, — kiskoru Percs Róza és Julia mohácsi illetőségű budapesti lakosok családi nevének Petőre, — Schmolitz Károly székelyvárosi adóbiztos, budapesti lakos, valamint kiskoru Julia Jenő, Margit és Rozália gyermekei családi nevének Szécsenyre, — idős Krajcsics Károly rásopoltai illetőségű, ugyanott lakos, valamint kiskoru Károly, Jozefa, Rudolf, Ilona, Ida és Vilmos gyermekei családi nevének Kolozsvárra, — kiskoru Schön Béla pápai illetőségű budapesti lakos családi nevének Hajdura kért átválttatását a belügyminiszter megengedte.

Földadatok. Az ipolygási törvényesítési fogháznál fogházfolygói aláásra. — a kassai javítóintézetnél a közeli jövöben több családfeleség (nevelői és tantói) állás lesz börtendő, — a soproni pénzügyigazgatóság kerületében két pénzügyi személesztő aláásra, — a lugosi pénzügyigazgatóság nál állami véreklói aláásra, — a Cászfürdőnél megújított ellenőri aláásra, — az ógyallai Konkoly-alapítványi Állami asztrofizikai observatóriumál II-od adjunktusi aláásra, — a topánfalvi járásbírói gnei telekönyvi alááltak díjokot aláásra, — a székesfehérvári pénzügyigazgatóság melé rendelt számvetőség nél pénzügyi számgyakornok aláásra, — a makói járásbírói irnok aláásra pályázati hirdetések.

Table with columns: Takarékpénztárak, Előrelépés Budapesti, Budapesti III. kerület, Budapesti-Eszterházi, etc.

Table with columns: Különféle vállalatok részvényei, Állal. vagyonközvetítő, Budapesti Áll. vállalatosság, etc.

Table with columns: Birtosító-társaságok, Bécsi birtosító társaság, Bécsi föld- és járadék, etc.

Table with columns: Vasúti- és gépjármű-részvények, Kisk. m. vasúti gőzmozdony, Danubiusi m. hajózási, etc.

Table with columns: Sorsjegyek, Bazilika-sorsjegy, Ugyanaz osztr. felülbányászati, etc.

Table with columns: Pénzmekek, Magyar vagy osztrák arany, Magyar vagy osztrák arany, etc.

Table with columns: Váltóárnyalások, Amsterdam 3/4%, Brüsszel 3/4%, London 3/4%, etc.

A budapesti terménytőzsde.

A terménytőzsdében a szezonoszerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti jegyzék-bizottság hivatalosan a következő árnyalásokat állapította meg: Jegyzések: Héremag iudorra magyar 50.—57.— korona, vörös aprószemű 42.—48.— korona, vörös erdélyi — korona, vörös bősánsági — korona, középszemű 50.—53.— korona, nagy szemű 64.—68.— korona, Diázónász: budapesti 66.50—67.— korona, vidéki — korona, Táblaszalonn: légszenyítőt vidéki — korona, vörösi 4 darabos 56.—57.— korona, 3 darabos 53.50—59.— korona, tisztított — korona, Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 17.50—17.75 korona, 120 darabos — korona, 100 darabos 22.50—22.75 korona, 85 darabos 26.25—26.50 korona, azonnali szállításra, Szerbiai szokás szerinti minőség 16.75—17.— korona, 100 darabos 22.75—22.50 korona, 85 darabos 25.—25.50 korona, Szilva: slávoniai 16.25—15.75 korona, szerbiai 18.25—18.75 korona azonnali való szállításra.

A bécsi értéktőzsde.

Az előzőekben a kínai háborús hírek és a belpolitikai helyzet kedvezőtlen megítélése tartózkodó álláspontra késztették a spekulációt: Hitei- és Államvasut részvények helyi eladásokra csökkentek. Az Union-részvények iránt, mérleghekre, élénk volt az érdeklődés. A sorompóban Gózhajózási, Fegyvergyár- és Hirtenbergi részvények estek. Röviddel a zárlat előtt egy váltóüzlet vásárlására némileg szilárdabb lett az iranyzat. A prolongációjai a bankrept 3/4—3/8 volt. A külsőben a pénz 3/4%-on állt. A déli tőzsdén berlini magasabb jegyzésekre szilárdabb lett az iranyzat. Prágai vasmű 1900. Cseh bánya 1280. Brüxi közén 695.

Zárlat berlini és londoni magasabb jegyzésekre nagyon szilárd. Prágai vasmű 1900. A magánkamatláb 3—3/16%.

Bécs, március 22. (Magyar értékek számlája) 4 1/2-ös aranyárjékel 118.—, litvai és szegedi kölcsön-sorsjegy 166.—, Magyar vasut kölcsön estében —, Magyar keleti vasuti állami kötvény —, Magyar részmitató- és osztrák állami kötvény —, Államvasut vasút részvény 478.—, Magyar koronajáradék 97.90, 4% os Magyar 6 dtehem. kötvény 98.05, Magyar hitelbank részvény 764.50, Magyar ügyeményi kölcsön sorsjegy 208.00, Kassa-ocserb. vasut részvény —, Magyar keresk. bank —, Magyar osztrák 1570, Magyar Jelzőbank —, Adria —, Bécs, március 22. (Osztrák értékek számlája) 4 1/2-ös papírárjékel 99.45, 4% os osztr. aranyárjékel 119.10, 1850-ös

ÉRTESÍTÉS!

KISS SZERENCSEJE NAGY

Tisztelt budapesti vevőink kényelmére mai nappal eddig
Andrássy-ut 92. sz. alatti főüzletünket

VII., Erzsébet-körút 19. sz.

Barcsay-utca sarok, helyeztük át.

Ezen alkalomból bátorkodunk figyelmeztetni, hogy az
osztálysorsjáték fönállása óta létező főgyűjtődénk eddig már
a legnagyobb nyereeményeket fizette.

**Ezer meg ezer nagy és középnapysága sok millió
nyereemény**

értékben, közöttük két izben a jutalom

600.000
és a főnyereemény
400.000

jutottak vevőink kezeibe, mert

KISS szerencséseje NAGY

A ma kezdődő 6-ik osztályu főhuzáshoz, mely folyó évi április hó 20-ig tart és a melyen 10 millió 555.000 korona ért. összeg 33.000 nyereeményre rövid négy hét alatt egymásután következő, csaknem naponkénti huzással dől el; ajánljuk szerencsesorsjegyeinket, melyekből dús sorozatválaszték van; különösen ajánljuk itt következő sorsjegykészletünket:

Egész sorsjegyek	Fél sorsjegyek	Negyed sorsjegyek	Nyolcad sorsjegyek
47807, 100111, 100324	77887, 100808, 100809	777, 14714, 40640, 56056, 71111, 80080, 88008, 88080	2323, 20555, 33533, 37770, 60078, 67307, 91919, 93333, 91904, 102202
160 kor.	80 kor.	40 kor.	20 kor.

szerencse próbára. — A huzás tartama alatt a sorsolás eredménye mindennap félóránként üzletünk kirakatában lesz kifüggesztve. — Budapest, 1904. március 23.

Kiss Károly és Társa

főelárusító.

Telefon: 436.

Központ: VII., Erzsébet-körút 19. sz.

Telefon: 436.

Az ország legszerencsésebb OSZTALYSORSJEGY-ÜZLETE.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.
Szerda, 1904. március hó 23-án.
Zárva.

NEMZETI SZÍNHÁZ.
Szerda, 1904. március hó 23-án.

Mátyás és Beatrix.
Történelmi dráma 4 felvonásban, előjátékkal. Irtá: Peikár Gyula.

Személyek:

Mátyás király	Mihályfi	Zápolya István	Gyöncs
Beatrix	Hegynyi	Ujlaky Lőrinc	Beregi
Borbála	Márkus	Magyar Balázs	Szacsavai
Corvin János	Ligeti J.	Kinizsi Pál	Bakó
Ulászló	Császár	Pokli Ferenc	Dezsó
Bakócz Tamás	Molnár	Taddeo	Gál
Báthory István	Hetényi	Cannano	Pethos

Kezdeté 7 órakor.

VIGSZÍNHÁZ.

Szerda, 1904. március hó 23-án.

Takarodó.

Dráma 4 felvonásban. Irtá: Beyerlein. Fordította Zboray Aladár.

Személyek:

Volkhardt Klári	Balassa	Mihalek	Szarényi Dapka
Lauffen Heibig	Gazsi	Spiss	Kazalocky Hegedüs
Barnowitz Höwen	Tanay	Paschke	Kagyaloky György
	Tapolczai	Lehdenburg	Bárdi
	Ország	Hagemeister	
	Szalagy	Hadró	

Kezdeté 7 1/2 órakor.

NÉPSZÍNHÁZ.

Szerda, 1904. március hó 23-án.

A kis császár.

Regényes daljáték 3 felvonásban. Irtá: Pásztor Árpád. Zenedét szerzte Stoll Károly.

Személyek:

X. Károly	Szirmai	Sose	Ródei
Clarine	Hegyi	Pierre	Haskó
D'Ecourselles	Pázmán	Jovita	Harmath
Giutty apó	Ujvári	Udvari vadász	Bálint
Roccaut	Komlói	Követ	Delli
Micheline	Siposné	Egy munkás	Kiss M.

Kezdeté 7 órakor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Szerda, 1904. március hó 23-án.

A hajduk hadnagya.

Operett 3 felvonásban. Irtá: Rajna Ferenc. Zenedét szerzte Czobor Károly.

Személyek:

Blanchefort	Iványi	Hajás András	Fenyéri
Raisajthy	Parkas	Barbarina	Keleti
Kresembromm	Fodor	Gaston	Szentgyörgyi
Vivenot	Giréth	Scherffenberg	Dénes
Bischoffshofen	Heitai	Szépicz	Sziklai
Boronay Imre	Ráthonyi	Albúfera	Iványi

Kezdeté 7 1/2 órakor.

KIRÁLY-SZÍNHÁZ.

Szerda, 1904. március hó 23-án.

Boris király.

Operett 2 felvonásban és egy előjátékkal. Irtá: Szöllösi Zsigmond, zenedét Horvay Frigyes verseire szerzte Hegyi Béla.

Személyek:

Királyné	Buday	Bibkov	Ferenzy
Boris király	Fedák	Jockó, hóhér	Körmeny
Jolena	Bánó I.	Györgye	Torna
Babakov	Vágó	Duloszsa	Erdei

Kezdeté 7 1/2 órakor.

URANIA SZÍNHÁZ.

Szerda, 1904. március hó 23-án.

A Balaton.

Kezdeté 7 1/2 órakor.

VÁRSZÍNHÁZ.

Szerda, 1904. március hó 23-án.

Dandia György

vagy: **A megcsalt férj.**

Vígjáték 3 felvonásban. Irtá: Molnár. Fordította: Hevesi Sándor.

Kezdeté 7 órakor.

FOVÁRSI ORFEUM

VI. Nagymező-utca 17.

Még csak néhány napig

Tannhäuser

(paródia)

Brak! A tenorista mint vendég Pauline D'Argent francia excentrikté. Az új lakás (A Tarka Sándor műve). The Taps Almona, Jankó, Barát. — A dróttótók, Sietés minden sít.

Vasárnap, március 27-én, d. u. 3 órakor jótékony célú ajándék matiné rendezel a „Gyermekbarát”-egyesület.

A Miklósban reggeli 6 óráig Vörös Elek egyénese-kara hangverseny.

„GRIMM” Karlsbadi keztyű

a legjobbak.

Egyedüli főraktár és nagyban eladás Muskát és Társa cégénél.

Budapest, Szerencsén-utca 10. Nagy választék olcsó és különböző készlet-különlegességekben.

A Hölgyvilág

saját érdekében ne mulassza el

ÁCS ÉS FODOR

Budapest, IV., Múzeum-körút 39. sz.

Női divat-, vászon- és fehérnemű áruháza

szébbnél szébb újdonságokat tartalmazó tavaszi mintagyűjteményének

megtekintését, melyet a cég ingyen és bérmentve küld meg. Különösen figyelemreméltó a mindennemű fehérnemű elkészítésére alkalmas

„Hófehérke” vászon

amely tartós minőségű és jutányosságánál fogva egyedül áll a maga nemében. Vászontínták kívánatra ugyancsak szívesen küldetnek meg.

A világhírű szentföldi

borok és cognac üvegekben és hordókban kapható a Palesztina behoz-társaság vezérképviselőjénél

Budapest, Erzsébet-körút 42. szám.

Képviselőik mindenhol kerestetnek.

KÜLÖNLEGESSÉGEKET

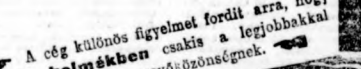
női divat kelmék és mosó árúknak

dús választékban és jutányos árak mellett ajánl

FRANK LAJOS

Budapest, Koronaherczeg-utca 9. sz.

A cég különös figyelmet fordít arra, hogy fekete kelmékben csak a legjobbakkal szolgálhasson a t. revőözönségnek.

Valódi angol Lawn-Tennis.

Tornaszökök, függő-ágyak és mindennemű hátiók. — Ruhaterítő-kötelek fehér kenderből, vízmentes ponyvák, zsákok és kenderáruk leg-olcsóbb megbízható beszerzési forrása:

Saffer Antal

sportkészletek és kiegészítő ipartelep

Bpest, IV., Károly-utca boltos. 12.

(Közp. városba 4 napra.) Alapított 1878. Telefon 15-56. Képes árjegyzék kívánatra bérmentve.

A Kalap-király

3, 4, 5 koronás különlegességekben specialista, Kossuth La-jos-utca. Klotild-palota.

KELETI SZÖNYEGEK

Nagy választékban!

Olcsó szabott árak!

Agobián és Adorján

Budapest, IV., Váci-utca 36. sz. (Klotild-palota).

Női ruhakelmék

Ieszállított árban. Romek, 120 széles kelmék 36, 48, 55 kr., tartós sevitottok és fénykelmék 52, 75, 95 kr., romek, divatos dolének 33, 36 kr., gyönyörű mintájú divatrefrekek 23 kr., voalok, kék-festők és batizotok 17, 23, 27 kr., romek miderek 45, 65, 88, 120 kr., világhírű, valódi radikalifűző 160 krajcár. — Vidékre utánvétellel.

Bleier Izsó

„Golyáboz” árúháza

„Gygyező-utca 12, Szerencsén-utca sarok.

Pénz-köicsön

sorsjegyekre: József sorsjegyekre 5 K. Olasz v. t. sorsjegy. 25 K. Magyar v. t. 23 K. Osztr. v. t. 50 K. Rázkia 17 K. Jelzőlóg 200 K.

A köicsönök 2 koronásit kezdődő apró részletekben tör-borsimók. — Ha sorsjegyet már másból zártban vannak, onnan kiváltjuk és azokra magasabb kölcsönt adunk.

Beifeld Bankház Budapest, IV., Károly-körút 1. Alapított 1874-ben.

40 év óta fennálló „Első budapesti szűcs-és szőrmeárú-üzlet” elfogad

molykár elleni megóvásra

szőrme- és szövetruhákat, szőnyegeket stb.

jutányos díj mellett!

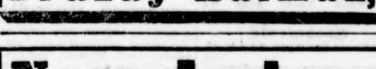
Egyben ajánlom saját készítményű, legújabb divatu szőrme Colliet (Stollat) minden kivitelben és árban

Schlinger Ferenc

szűcsmester, Budapest, Dohány-utca 2. szám.

Harisnya-király

budapesti üzlete kizárólag Teréz-körút 2.

Lucca

A likőrök királya, az előkelőség kedvence!

Nagyban főelárúító: Brázay Kálmán, Budapest.

Nagy butoreladás

készpénz és hitelre

Dósa Kálmán Budapest, Kerepesi-út 28.

félemelet. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

CSIZ

A kontinensen a legerősebb jód-brom gyógyfürdő.

Gyógyeredmények megköpök. Megnyitk május 1-én 340 kényelmeseen felszerelt lakásokba. Szanatórium, gyógytár, szongora, olvasó, biliárd-terem, Lawa-Tennis; lévezo, Kátozálatok, Államhivatalnokoknak elő-és utó-évtámas 50 százalék kedvezmény. Prospektust szolgálat is ígértatás; posta. Kímárodás. Vasúton 4 óra alatt Budapestre! Hivatalos orvos dr. Kallós Jenő. Otthon végzendő kúrúra az évszázadban használt utatátoálat megrendelhető a fürdő-igényeltátoálat és Edeu-kuty 1. főelárúítóálat Budapest.

Éppen most jelent meg!

A tőzsdével összeköttetésben álló felelmekek köllözholeten!

Börzeügyletek

Irtá: Dr. Pláner Miksa a „Híatal bank” aligátoáto

A munka beosztása: I. Értékpapír üzlet.

II. Az értékpapírüzletek teljesítése. — (Határidős ügylet. — A határidős ügyletek halasztása).

III. Az arbitrázs-üzlet. IV. A díjüzletek.

Ára 3 korona. E nagybecst munkának mintegy kiegészítő részét képezi.

A Tőzsdé című munka Berényi Páldr. tollából, mely a tőzsdék történelmét és szervezeteit tárgyalja, továbbá a tőzsdék látogatásával, az árfolyamokkal és megállapításukkal, a leszámitoló iróadkkal és végül a tőzsdé hírségökkel foglalkozik.

Ára 1 kor. 50 fill.

Mindkét munka a „Magyar kereskedők könyvtárában” jelent meg; az utóbbi az I. évfolyam 7. számát, előbbi pedig a II. évfolyam 9. és 10. számát képezi.

Megrendelhető minden könyvkereskedésben v. a kiadónál LAMPEL R. (Wodlaner F. és Flaj) cs. és kir. udv. könyvkereskedésében Budapest, VI., Andrássy-út 21. sz.

Színházak heti műsora.

	Magy. kir. Opera.	Nemzeti színház	Vigadóház	Népszínház	Magyar színház	Királyszínház	Urania színház
Csütörtök	Tannhäuser	Constantin abbé	Takarodó	Katinka grófnő	Hajduk hadnagya	Boris király	Felolvasó ülés
Péntek	A hugonották	Romeo és Julia	Takarodó	Sárga csikó	A dróttót Hajduk hadnagya	A torador	Az éjt. nap orsz. Felolvasó est
Szombat	Istenek alkonya	Utazás az özevgyesség felé	Liliomfi	Katinka grófnő	Felsőbb asz-szönyök	Boris király	Az orosz Riviera és a Kaukázus
d. u. Vasárnap este	Tosca	A dolova nább leánya	Az erény utja	Tündér-ak Magyarhonban	Felsőbb asz-szönyök	Hajduk hadnagya	Dunanau apó és fia
						Hüvelyk Kató	Boris király

